

DOMOVINA

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Knafljeva ulica 5
Uredišče „Domovine“, Knafljeva ulica 5/II., telefon 3122 do 3126

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrtletno 9 Din, polletno 18 Din, celoletno 36 Din; za inozemstvo razen Amerike: četrtletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din, Amerika letno 1 dolar. — Račun poštne hranilnice, podružnice v Ljubljani, št. 10.711.

Gregorja Žerjava ni več med nami

Dr. Gregorja Žerjava nam je ugrabila bela žena.

Na predvečer Vidovega dne, 27. junija ob 5. popoldne, je umrl dr. Žerjav za oslabelostjo srca v Poljčah pri Begunjah, kjer je iskal okrepila svojemu zrahljanemu zdravju.

Zalostna vest je prispela k nam nepričakovano in nas vse potrla, čeprav smo vedeli, da se je nahajal pokojnik v kritičnem zdravstvenem stanju. Bila je vest nepričakovana, ker si nismo mogli nismo hoteli predstavljati, da nas bo veliki pokojnik, kakršnih je bilo med Slovenci malo, zapustil tako zgodaj ter da bo njegov neumorni, veliki duh prenehal snovati in delovati.

Ogromno delo ima za seboj pokojnik neobvladane trdne volje in neomajnega značaja. Dasi bolehen že dolgo vrsto let ni štedil svojih telesnih sil za napredek naroda in države.

Kot človek velikih državnih sposobnosti je slovel dr. Žerjav doma in še preko mej domovine. Bil je večkrat minister in vsi njegovi tovariši so spoštljivo uvaževali njegova mišljenja ter občudovali njegovo neumorno delo.

Nad dve desetletji je veliki pokojnik vodil slovenski del napredne in narodne jugoslovenske fronte. Imel je globoko razumevanje za vernost našega ljudstva in so mu delali veliko krivico oni, ki so ga proglašali za nasprotnika vere. Ni je bilo pomembnejše akcije za prosvetno,

socialno in gospodarsko povzdigo Slovenstva in Jugoslovenstva, pri kateri bi se pokojnik ne uveljavil. Zlasti prosvetno delo mu je bilo pri srcu. Rečemo lahko, da se je na stotine Žerjavovih idej uveljavilo v vsem našem javnem življenju.

Sedaj je naš doktor Žerjav odšel za svojo soprogo Mileno, ki je odšla že pred njim tja, od koder ni povratka. Vsi čutimo to silno izgubo in vsi se zavedamo, kako nam bo manjkala njegov neutrudljivo delujoči in snujoči duh. Manjkala nam bo njegova iniciativnost. Manjkala nam bo njegovo prijateljsko in dobro srce, ki je rado pomagalo svojemu bližnjemu, sebi pa ni moglo pomagati, ker je popolnoma oslabelelo v delu za druge, za narod, za državo.

Njegovo telo je odpovedalo in padlo pod boleznijo, ki ga je mučila zlasti izza njegovega časa, ko so velikega Jugoslovena Žerjava preganjali in zaprli avstrijska oblastva. Mnogo je trpel, ali trpel je tiho in potrpežljivo.

Imel je Žerjav neštivilno iskrenih prijateljev, ki so stali trdno zanj kakor skala. Nasprotniki njegovi so se bali njegovega silnega duha in so ga skušali uničiti. Za vse take poskuse je imel neomajni idealist Žerjav le pomilovalen nasmeh. Pošteni nasprotniki so mu priznavali, kar mu bo priznala zgodovina Jugoslavije.

Žerjava ni več, a njegov duh je med nami. Njegove velike misli nam kažejo pot.

Zadnja pot našega dr. Gregorja Zerjava

Veličasten sprevid žalnih gostov iz vse države, med njimi tudi zastopnika našega narodnega vladarja

Mnogi tisoči, ki so v nedeljo dopoldne prihiteli z dežele v Ljubljano, so bili priče in udeleženci ene največjih žalnih svečanosti, kar jih je v zadnjih letih videla Ljubljana. Spremili smo k večnemu počitku dr. Gregorja Zerjava in vsa Slovenija je bila zastopana pri njegovem pogrebu. vsa prostrana domovina mu je izkazala poslednjo čast.

Na žalostno vest o dr. Zerjavovi smrti so v znatnem številu že tekom sobote prispeli v Ljubljano pokojnikovi zvesti prijatelji, bivši poslanci Hrvati in Srbi. Iz Zagreba se je v soboto popoldne pripeljal tudi kraljev zastopnik armijski general Svetislav Matić, iz predsedništva vlade pa je bilo naročeno ljubljanskemu velikemu županu gospodu dr. Vodopivcu, naj pri pogrebu zastopa vso vlado in njenega predsednika generala Petra Živkovića.

Prevoz trupla iz Poljč v Ljubljano.

Še tisti večer, ko je dr. Zerjav zatisnil svoje blage oči v Poljčah, je bilo ukrenjeno vse, da se truplo ponoči prepelje v Ljubljano. Znani umetnik Sever je posnel masko, na kar je bilo truplo položeno v dvojno krsto, ki so jo zapečatili. Proti četrti uri zjutraj je veliki avtomobil ljubljanskega Mestnega pogrebnega zavoda pripeljal svoj dragoceni tovor v Ljubljano in ga odložil v pokojnikovem stanovanju na Kongresnem trgu. Na željo otrok in sorodnikov, ki so hoteli pokojnika imeti le še en dan v svoji sredi, se je krsta v petek nahajala tam in so jo šli kropiti le najožji prijatelji in znanci družine.

Medtem je bil v Kazini prirejen velik mrtvaški oder in tjakaj so naslednjo noč prenesli pokojnika, da se od njega poslovijo nešteti njegovi častilci.

Tisoči gredo mimo krste.

V balkonski kazinski dvorani, ki je bila vsa zagrnjena s črnimi zavesami, je krsta počivala v medlem sijaju voščenk, sredi cvetja in zelenja. Komaj so se v soboto zjutraj odprla vrata, že so začele prihajati trume, da gredo poslednjič mimo krste, jo pokropijo in izmolijo kratko molitev. Nprestano so tudi prihajali donašalci vencev.

Ves dan je nato vladal pravi naval. Bil je lep solnčen praznik in kdor je le utegnil, je iz okolice prihitel v Ljubljano. Prizori pred krsto so bili ganljivi. Premnogim je pokojnik izvršil kakršnokoli dobroto ali uslugo in prišli so se zahvaliti s solznimi očmi.

V stranski dvorani so bili razpoloženi listi papirja, na katere so se lahko vpisovali oni, ki so hoteli tudi na ta način izkazati svoje sožalje. Nabralo se je okrog 10.000 podpisov, a vsekakor je bilo število onih, ki so šli mimo krste, še enkrat toliko.

Slovo pred Kazino.

Z dopoldanskimi vlaki, avtobusi, vozovi in peš so v nedeljo prispeli z dežele premnogi pokojnikovi častilci in zastopniki narodno-naprednih organizacij, da se udeležijo pogreba. Kdor je le še utegnil, se je povzpel po kazinskih stopnicah do krste.

Točno ob pol enajstih so se vrata dvorane žalosti zaprla. Ob krsti so se nahajali otroci, sorodniki in najožji prijatelji. Prišel je kraljev zastopnik ter je skupno z velikim županom izrazil najgloblje sožalje.

Takoj nato so pokojnikovi prijatelji dvignili krsto z mrtvaškega odra in jo ponesli v pritličje, pod veliki kazinski balkon, kjer so jo položili na črno pregrnjene podstavke. Istočasno je prispel pred Kazino tudi voz s štirimi frančiškanskimi patri in pričeli so se

ob navzočnosti velike množice pogrebni obredi. Nastopil je čas slovesa.

Krasno ubrano je Glasbena Matica zapela žalostinko: «Umrli je mož.» Na nizek oder se je nato dvignil ljubljanski mestni župan dr. Dinko Puc in globoko ginjen izpregovoril tople besede v poslednje slovo:

Današnja pot je zadnja pot velikega trpca. Vsako uro svoje moške dobe je iztrgal smrti samo s silno borbo duha proti materiji, vzdržujoč svoje življenske sile le z energijo svoje duše. A kljub tej strašni borbi, v kateri je končno moral podleči, je našel ogromno časa za delo v javno korist. Silna ljubezen do njegove domovine je ožarjala njegovo življenje. Kdor ga ni poznal, ni imel pojma o tem, kako je ljubil svoj rod, o katerem je bil trdno prepričan, da bo igral še kdaj veljavno vlogo v jugoslovenski državi. Tej državi in vplivu slovenstva v njej je bilo posvečano vse njegovo delo. Zaradi tega cilja je rušil Avstrijo, je trpel v ječi in konfinaciji. Srečna in močna Jugoslavija, velika, dobro urejena in upravljana, je bila njegov ideal. A imel je tragično usodo, da ga ravno pri tem stremljenju premnogi niso hoteli razumeti. Besno sovražen od teh pa je bil na drugi strani iskreno ljubljien od vseh, ki so ga poznali podrobneje, spoštovanja pa mu ni mogel odrekati tudi najhujši sovražnik. Vse bridkosti življenja je okusilo njegovo slabotno srce. Še to pa, kar mu je bilo svetlega, ljubav do domovine in rodbinska sreča, so mu zagrenili udarci usode. Naj bi se vsaj po njegovi smrti izvršilo to, kar je snoval, naj bi vsaj njegov duh videl srečno Slovenijo, povečano Jugoslavijo! V tej nadi spremljivo velikega pokojnika k poslednjemu počitku, polni tuge in žalosti.

DR. LEON BRUNČKO.

Križi in težave

(Dalje.)

Pri največjem, tako zvanem Velikem ali Črtem jezeru sta Rezika in Ferdo obstala. Daleč se jima je razpiral razgled po divnih, temno zelenih pohorskih grebenih v Konjiško, Vitanjsko in Mislinjsko dolino, proti jugu na Savinjske ali Kamniške planine, proti severu pa tja do Golice in še dalje gor proti nemškemu Gradcu. Samo nekam zastrto je bilo obzorje, kakor da bi tenka koprena pokrivala ta božji svet. Solnce je žgalo in peklo, ozračje pa je migutalo, kakor da same iskricice plešejo po njem. Tam iz severozapada, iz Koroške, so se kopičili temni oblaki. Toda Ferdo in Rezika sta bila tako zatopljena v krasote, da teh napovednikov burje nista niti opazila. Držeča se za roke sta obračala pogled zdaj v to, zdaj spet v ono pokrajino. Rezika je pri tem pripovedovala svojemu spremljevalcu o vseh teh krajih in ljudeh, kolikor ji je bilo znano.

Mahoma jo je v tem prekinil Ferdo. Burno jo je objel okrog vitkega pasu in jo tesno privil k sebi.

«Kako si dražestna!» je vzkliknil. «Čim bolj občuduješ Pohorje, tem lepša se mi zdiš ti sama. Kaj pomeni ves ta svet napram tebi, ki si mi kraljica!»

«Laskač», ga je zavračala Rezika, on pa je le še živahneje nadaljeval: «Tvoji lasje so temnejši ko tile gozdovi krog in krog. Tvoje oči so globlje ko tale jezerca. Oj, kako blažen bi bil, če bi smel zakopati svojo glavo v mehko šumo tvojih las!»

«Le mirneje,» ga je mirila Rezika, vsa rdeča v obraz, «po mojem mnenju je najbolj umestno,

če si raje natančneje ogledava vodni grad povodnega moža, tega pohorskega pravljienega junaka. Glej, če kje, se gotovo zadržuje tule notri. To je največje jezero vrh Planinke in spod bi se, da ga obiščeva.»

To rekši, se je strgala iz Ferdovih rok in si začela utirati pot skozi grmovje. Bodisi da slednje tod ni bilo tako gosto, ali pa da si je po skušnjah, dobljenih pri prvem jezeru, vedela tukaj že bolje pomagati — kakor bi trenil, je bila onstran «žive meje», kakor je veselo pripomnila. Ferdo je sicer mumljajal pred sebe nekaj o vili z ribjo krvjo, toda ker ničesar ni huje mrzil ko samoto, mu ni preostajalo drugo, kakor da sledi «svoji ubežni kraljici».

Precej obširna vodna planota se je temno odražala od zelenega mahovja in grmovja. Molče sta strmela v ta čudni pojav vrhu Pohorja. Nikjer ni bilo nikakega vrelca, ki bi svoje bistre vode oddajal tej kotlini. Tudi ni bilo opaziti niti najmanjšega gibanja, ne odtekanja in ne pritekanja. Negibno, kakor da je to res okence z drugega sveta, je zrla ta vodna masa proti nebu. Nobene ribe ni bilo opaziti v njej in sploh nikakega življenja. Okrog in okrog pa skrivnostna tišina. Nobeno ptičje petje ni oživljalo te slike.

Rezika se je prva vzdramila. Prijela je Ferda za roko in ga vedla proti vzvišenemu robu med jezerom in grmovjem. Tam sta sedla drug kraj drugega.

«Tako nekako težko mi je pri srcu», je po daljšem molku povzela Rezika. «Zdi se mi, kakor da se nahajava na grobu davnih, lepih dni. Ne vem zakaj, ampak imam občutek, da je bilo tu zgoraj nekoč živahno in veselo. Pa tudi bolj pestro, bolj divje je moralo biti svojčas tu zgoraj, ne tako enolično kakor danes.»

«Mogoče. Iz česa sklepaš to?»

«Na misel mi je prišla ona druga povest o tem jezeru pred nama, ki mi jo je te dni pravila moja stara gospodinja. Čudno, kako vpliva na mene ta sicer enostavna mlaka in vse, kar je z njo v zvezi. Od takrat, ko nama je Tone tam ob Lobnici pripovedoval pravljico o šentlovrenških jezerih, sem se še dalje zanimala za nje. Tako sem zvedla, da so morali v starodavnih časih biti vrhovi Pohorja iz samih skal, torej vsekakor bolj slikoviti, kakor jih imamo pred seboj danes. Po njih pa so plezali jeleni in divje koze.»

«Čuješ, Rezika, ko že govoriš o paši, sem tudi jaz postal lačen. Nisem sicer divji kozel, niti njegov sorodnik, ampak navaden človek. Telo ne živi samo od lepih besed.»

Ferdo je segel v bisago in začel z vne mo tlažiti svoj glad. Ko pa je ponudil tudi Reziki, je odklonila. Dolgotrajen molk pa je Ferdu šel na živce, skoro bolj kakor prazen želodec.

«Ti si živahnega, veselega značaja, Pohorje s svojo tiho zamišljenostjo pa je vse prej ko živahno.»

«Pozabljaš, da nisem domačinka na Pohorju.»

«Vseeno. Ne motim se, ako trdim, da je bolj prijala tvojim srčkanim ušeskom pripovedka tvoje gostiteljice o lepih skalnatih vršičih Pohorja, ki so štrleli v davni preteklosti proti nebu, kakor pa ona turobna povest, s katero nama je postregel Tone. Torej, kako je bilo takrat, ko so še divje koze prevračale kozle po omenjenih vrhovih?»

Rezika se ni mogla ubraniti in je glasno prasnala v smeh.

«Ti se pač iz vsega briješ norca, zlobnež predni.»

«Motiš se. Meni je samo to zoprno, da bi človek vzdihoval in umiral za dnevi, ki so bili že kdaj, dočim je tako lepo in mikavno ži-

V mehki in blagozvočni hrvaščini se je nato poslovil od pokojnika v imenu bivših poslancev SDS znani govornik, splitski odvetnik dr. Prvislav Grisogono, na kar je izrazil kratko, a lepo poslovitev še zastopnik ministrstva za socialno politiko inspektor Veličkovič. Združeni pevski zbori so končno zapeli nežno ubrano narodno žalostinko «Pomladi vse se veseli» in zopet so pokojnikovi tovariši dvignili krsto ter jo ponesli v mrtvaški voz, v katerega je bilo vpreženih troje parov vrancev.

Žalni spreved.

Na čelu žalnega spreveda je korakala godba Sokola I, nato naraščajniki, nosilci praporov, Sokoli in gasilci. Nadalje pevci ljubljanskih društev, Bralno društvo iz Tržiča z zastavo, zastopniki Ciril-Methodove družbe in naprednih organizacij, akademiki in ženska društva. Gasilci so nato nosili nekatere krasne vence, sledila pa sta še dva voza, preobložena z venci. Pred krsto sta dva uslužbenca pogrebnega zavoda nosila odlikovanja, za mrtvaškim vozom pa so stopali otročički Nadežda, Tanja in Borut, sorodniki, zastopnika kralja in vlade, ljubljanski divizionar, zastopnika dveh ministrstev, ki jih je svoj čas vodil dr. Žerjav, bivši poslanci, ožji prijatelji in sošolci, pa premnogi zastopniki iz mesta in z dežele, znanci in somišljeniki.

Po vseh ulicah, koder se je pomikal žalni spreved, se je na pločnikih nahajalo mnogoštevilno občinstvo, ki je s pobožno pozornostjo in genotjem spremljalo pokojnika na poslednji poti skozi Ljubljano.

Na Taboru.

Velika sokolska trdnjava na Taboru je bila pokojniku posebno pri srcu. Tu je zatoj bila poslednja postaja pred odhodom na božji vrt. Desno pročelje Sokolskega doma je bilo črno pregrnjeno in zbrale so se velike množice na prostranem trgu. S stopnišča so govorili občinski svetnik Ivan Tav-

čar, nato v imenu novinarjev glavni urednik Stanko Virant, v imenu Zveze kulturnih društev direktor Anton Jug in naposled kot domačin Tabora sivolasi Sokol Josip Turk. Združeni pevski zbori so zapeli večno lepo ngrodno žalostinko «Vigred se povrne...», na kar je pokojnik nastopil poslednjo etapo na domači zemlji.

Ob odprtem grobu.

V pokopališki cerkvi pri Sv. Križu na Ljubljanskem polju se je še izvršila blagoslovitev krste, na kar so prijatelji ponesli krsto k odprtemu grobu, kjer se je vse-naokrog zgrnilo tisočero ljudstvo. Ko so bile opravljene molitve, se je na gomilo izkopane zemlje in kamenja dvignil pokojnikov najožji prijatelj dr. Albert Kramer in se poslovil tako-le:

Gregor, končano je. Opravili smo s teboj tvojo zadnjo pot, tisoči so te pozdravljali zadnjikrat, lepe besede so proslavile snovanja in dejanja tvojega plodnega življenja. Sedaj te polagamo k počitku. Nisi si ga nikdar privoščil in ne želel, tudi tega, tvojega zadnjega ne. A kaj hočeš? Tvoje srce, izmučeno od dvajsetletnega boja za življenje, smrtno ranjeno, odkar ti je odšla tvoja Milena, je že dolgo odpovedalo službo in ti si bil pripravljen. Za vse je bilo silno in močno tvoje srce, samo za tebe ni hotelo biti. Kakršen si bil ti sam: za vsakega si imel časa in volje, obzira in misli in dela, samo za sebe ne. V tem edino, dragi Gregor, si se nam mnogokrat zameril. — Prijatelji so mi naložili prebridko nalogo, da ti ob odprtem grobu rečem zadnjo besedo v slovo. V odgovor na tvoj zadnji smehljaj v četrtek popoldne, na zadnji pogled tvojih dragih oči, na zadnji stisk tvoje roke. Bilo je to tvoje slovo za tvoje otročičke, ki so brez slutnje zla bili daleč proč, bilo je to tvoje slovo za tvoje prijatelje. V tem smehljaju, v tvojem milem zadnjem pogledu je bila vsa naša mla-

dost, vsa naša poznejša leta skupnih bojev in zmag in porazov, vsa doba našega tovarištva. Mnogo lepih let, dragi Gregor, in vendar toliko, toliko premalo! Ali ti naj naštevam najlepše čase našega drugovanja: ona študentovska leta, ko smo s teboj pripravljali tržaški kongres narodno-radikalne omladine, ono ljubljansko dobo mlade politične in prosvetne ofenzive, opasnosti tihne čase, ko si snoval in vodil zarote za Jugoslavijo, dobo bojev, uspehov in porazov, ki si nam bil oboževani voditelj v državni in narodni politiki? Javljamo se ti, Gregor, kot dediči tvojega božanskega optimizma, tvoje nikdar ne pojenjajoče volje za vse lepo in vzvišeno, tvoje delavnosti in pridnosti, ki ji ne vemo primere v našem narodu. Svoje ideje si nam davno že izročil v last in nikdo jih iz naših src izruvati ne more. — Gregor, še nekaj ti moram reči pri slovesu. Prijatelja, kakor si bil ti, ne bomo imeli nikdar več. Nikdo kakor ti ni znal tako iskreno deliti veselje s tovarišem, nikdo kakor ti ni znal biti tako zvest v tugi, nevolji in nesreči prijatelja. Z menoj vred ti bodo tisoči svedočili do konca svojega življenja, da si bil inkarnacija velike življenske moralne ideje: zvestoba za zvestobo. — Dopolnjeno je, Gregor. Tvoja Milena čaka na tebe. Bila je vedno potrpežljiva, kadar si zakesnil k uri obeda, k uri počitka. Nič, pa ni sama Jugoslavija, za katero si bil vedno pripravljen žrtvovati vse, te sedaj njej ne iztrga več. Le odpočij se. Spavaj sladko. — Zbogom, Gregor!

Srca so se trgala v bolesti in med otožno nagrobnico «Blagor mu, ki se spočije», ki so jo zapeli združeni ljubljanski pevci, so premnogi glasno zaihteli. Kakor da se je raztožilo tudi nebo, je pričelo tedaj rositi iz nizke megle.

Vračali smo se v mesto razžaloščeni, vsi trpko bolešni v srcu. A naše misli so bile vedre. Tvoj duh je z nami, mrtvi voditelj Gregor!

veti. Živeti, to je zame prvi in edini smoter življenja. Evo me, jem, torej živim. Tako in toliko pač, kakor se to trenutno in na vrhu Pohorja dá opraviti.»

«Vidim in te občudujem. Ker ni dobro biti človeku samemu, tudi pri jedi ne, te posnemam.» Ferdo se je zasmel. «Ubogo sveto pismo! V kakšne svrhe služijo njegovi zlati izreki! Po-tisto mično zgodbičico!»

«Če me lepo prosiš.»

Ferdo je bil hipoma na kolenih, sklenil ter povzdignil je roke in tako slikovito nakremžil obraz, da se je Rezika glasno nasmehala.

«Pa dobro!» je rekla. Torej poslušaj. V sivih starih časih so prebivalci bogatega mesta Maribor pozabili na Boga ter začeli prevzetno in razuzdano živeti. Bila je tam pravcata Sodoma in Gomora. Niso pomagali ne križevi poti in ne misijoni, tudi toče, kuge in požari niso zalegli ničesar. Vedno bolj se je pogrezavalo to mesto v močvirje greha.

To je končno razjezilo samega Stvarnika. Uvidevši brezuspešnost svojih blagohotnih svaril in opominov je poslal po hudiča, mu s prstom pokazal to gnezdo tatov, sleparjev in prešestnikov ter mu rekel: «Ker nočejo poslušati mene, stori ž njimi ti svoje.»

Lahko si predstavljamo veselje, ki je zavladalo v peklu, ko je hudič prinesel tja vest o božjem naročilu. Sedem dni in sedem noči so rajali in plesali, da se je kar zemlja tresla. Od tega dirindaja so peklenski plameni švigali tako visoko, da so pri Vezuvu na Italijanskem udarili na dan ter vsem repaticam osmodili repove.

Osmi dan pa je poglavar zlobnih duhov, Satan, poslal Belcebuba na svet s strogim ukazom, naj razdejá mesto Maribor do dna temeljev. Belcebub je urno vzletel na sosedno Pohorje, s stra-

šno silo odkrhnil cel vršec in si ga zadel na ramena. V tem je grmelo in treskalo, kakor da se drobi ves svet v solnčni prah. Blisk je švigal za bliskom. Bila je strašna noč. Belcebub pa se je razposajeno krohotal, kakor da je to najlepši koncert.

«Brž, le brž!» je glasno bodril samega sebe.

«Še preden bo bila stolpna ura polnoč, moram ta kamen vreči v Dravo tam kje pri Dupleku. Tako bo zadelana struga, vode bodo stopile čez breg, se razlile čez zidovje in potopile mesto in vse, kar tam leze in gre. Joj, ali bo spet naraščaja v našem ljubem peklu!»

Tako jo je primahal z enim celim vrhom Pomu je začelo zmanjkovati smrdljive sape, je odložil tovor, hoteč si nekoliko odpočiti. Ko spet vstane, ga obsije naenkrat nebeška svetloba, tako da je skoro oslepel. Komaj je v tem žaru razložil veliko lepo ženo, ki je pristopila k njemu in ga presunljivo vprašala: «Čemu ti bo ta krona mojega Pohorja? Kam jo nosiš?»

Odposlanec pekla se pri tem milem glasu mahoma spomni na čase, ko se je še kot angel šetal po nebeškem kraljestvu, in spozna v gospe pred seboj Mater božjo. Ves je omamljen in po vsem životu se trese. Opoteka se k skali, toda brž, ko si jo je hotel spet naprtiti, je udarila v mestnem zvoniku ura dvanajst. Čas za uničenje Maribora je potekel.

Belcebub grdo zakolne, spusti strašen smrad in jo med gromom in bliskom odkuri pod zemljo. Odlomljeni vršec Pohorja je pustil, seveda, kar tam ležati, kjer ga je bil odložil.

Drugi dan se je nagloma razširila po Mariboru in okolici novica, da je Mati božja rešila mesto pogibeli. Meščani in okoličani so začeli

takoj voziti kamenje in so vrh skale postavili lepo, belo cerkvico na čast svoji rešiteljici.

Tako je nastala Slovenska Kalvarija ob njegov polom, je poslal na Dravsko dolino dol na Pohorju pa, kjer je peklenski nepridiprav odkrhnil cel skalnati vrh, izpolnjuje izza tistih časov tole Črno Jezero.

Hudič pa le ni mogel popolnoma pozabiti na svojo smolo. Tisti dan, ko so blagoslavljali cerkvico na Slovenski Kalvariji kot spomin na ta njegov polm, je poslal na Dravsko dolino dol čez Maribor tako nevihto, da je mnogo pobožnih romarjev zblaznelo od strahu. Bliskalo se je in grmelo, strašen vihar je razsajal...»

Rezika še ni izgovorila, ko je grozen blisk razparal nebo od severa do juga. Sledil je divji grom, ki se je s strašnim odmevom zaletaval iz hriba v hrib. Ves sever in zapad sta bila en sam črn oblak, le proti jugu, kamor sta bila s pogledi obrnjena Ferdo in Rezika, se je še modril kos neba. Zatopljena v svoje pomenke sta bila povsem prezrla, kako se je bilo stemnilo nebo. Drevja, ki bi ju bilo s svojimi šelestom in valovanjem v vetru opozorilo na pretečo poletno burjo, ni bilo v bližini.

«Za božjo voljo, nevihta se bliža!» zalomi roke Rezika in jo v divjem diru mahne skozi borovje. Ker v prvem navalu strahu ni utegnila paziti na pot in obleko, so se ji krila zaplela med krivuljasto zveržene veje. Vsa raztrgana in mokra je prispela na plan in hitela naprej. Ferdo za njo. Komaj jo je dohitevali.

«Utegneš imeti prav», je sopol. «Povodni mož že pošilja nad naju svojo osveto.» Hotel se je zasmejati, toda mu ni šlo prav od srca. Spet je bil šinil preko črnega nebesnega svoda blisk, da jima je za trenutek vzela pogled. Takoj nato pa je spet zavladala tema.

Spominski cvet na grob dr. Gregorja Zerjava

Kako se v grobu sladko spi,
ko v zemlji več trpljenja ni!

Kaj naše je življenje?
Trpljenje, smrt, rešenje!

Ljubezen zvesta vedno v srečo tli,
kot luč mi v črno noč žari.

Še mnogo pesmi pojde mimo mene,
a zame pesmi več nobene.

Župnik Ivan Baloh.

Iz življenja velikega pokojnika.

Gotovo ni Slovenca, ki bi vsaj v najglavnejših obrisih ne poznal delovanja in življenja našega dr. Zerjava. Bil je pokojnik po rodbini pravi Gorenjec. Rojen je bil v Ložu kot sin sodnika Gregorja Zerjava 12. novembra 1882. Družina se je kmalu preselila v Ljubljano, kjer je mladi Gregor doštudiral gimnazijo. Po maturi je odšel kot pravnik na Dunaj, kjer se je v akademskem društvu «Slovenija» razvil boj med starimi in novimi nazori ter končal z zmago narodno-radikalne omladine, kakor se je imenovalo dijaštvo nove smeri.

Po l. 1903., v času manifestacij za slovensko univerzo, je postal Zerjav predsednik «Slovenije» in s tem je dobila mlada struja voditelja med visokošolsko ter srednješolsko mladino. L. 1904. je ustanovila nova struja svoje glasilo v «Omladini», katere urednik in pisatelj programatičnih člankov je bil Gregor Zerjav. Istega leta je pobjtela velika skupina slovenskih visokošolcev pod njegovim vodstvom na kongres jugoslovenskega dijaštva v Beograd ob kronanju kralja Petra. Vračal se je iz Beograda prežet jugoslovenske misli, ki ga je vodila odslej v vsem njegovem poznejšem življenju.

Rezika je vsa zbegana obstala. Prijela je svojega spremljevalca za roko in se krčevito stisnila k njemu. Tresoča se po vsem telesu je skrila svoj obraz na njegov prsi, kakor da se boji z odprtimi očmi gledati ta grozni naval razjarjenih elementov.

«Tu ne moreva ostati», je opozarjal Ferdo. «Preveč sva izpostavljena nevarnostim. Skušajva priti pod kako košato drevo, preden vlije!»

Držeča se za roke sta drvela preko planote in po pobočju navzdol, črez drn in strn, ne brigajoč se za kamenje, ob katerem sta se spodtikala. Zdaj je padel on, zdaj ona. Toda vedno dalje sta hitela po strmini navzdol brez cilja. Samo to sta vedela, da morata priti kje pod streho.

Prve težke kaplje so še padale, ko sta slučajno zadela ob navadni kolovoz. Brez daljšega pomisleka sta mu sledila, vesela, da jima je sploh bilo usojeno priti na prvo sled človeške delovnosti. Črez nekaj časa jima je v divji burji završalo nasproti drevje. Košate krone bukev so se pošastno zibale, vmes pa so vzdihovale vitke jelke in ječale smreke. Veje so škrtale in pokale, debela so se lomila in hreščaje padala v neprodirno temo.

Dalje, vedno naprej sta bežala Ferdo in Rezika. Metalo ju je in zanašalo, da sta komaj vzdrževala ravnotežje. Nad njunima glavama pa je tulilo in žvižgalo, strašni vihar jima je jemal sapo. Blisk se je kresal za bliskom.

Naenkrat, kakor na povelje nevidne sile, je zavladal mir. Drevje je vzravnavalo svoje sklonjene glave, tuljeaje v vrhovih je umolknilo. Nastala je tišina, toda tako pošastna in strašna, da sta z grozo pričakovala, kaj bo. Rezika se je spotaknila in obupno zavpila.

Po beograjskem kongresu je delo v visokošolskih društvih še bolj oživelo. Na programu narodno-radikalne omladine sta se ustanovili še akademski društvi «Adrija» v Pragi in «Tabor» v Gradcu. Prvi veliki dokaz velike sile nove struje je bil narodno-radikalni kongres l. 1908. v Trstu. Gregor Zerjav je bil organizator in osrednja sila tega kongresa. Omenjamo še, da je narodno-radikalna omladina ustanovila tudi lastno počitniško organizacijo «Prosveta», ki je ustanavljala knjižnice, prirejala predavanja ter oživljala in podpirala podružnice Ciril-Metodove družbe. Duša vsega tega dela je bil Gregor Zerjav.

Po končanih študijah se je dr. Gregor Zerjav vrnil v domovino in se posvetil narodno-obrambenemu delu. Postal je tajnik Ciril-Metodove družbe in l. 1908. je napad nemškutarških tolpa v Ptuj na zborovalce CMD veljal predvsem njemu.

Sledil so znani septemberski dogodki v Ljubljani kot odgovor na ptujski napad. Avstrija je v tistem času začela ruvati proti mali Srbiji in pri nas je naraščal jugoslovenski duh. Dr. Zerjav se je začel politično in gospodarsko udejstvovati. Šel je v boj za demokracijo in napredek. Za široke kmetske sloje je začel izdajati «Belokranjca» in «Notranjca».

L. 1909. se je poročil s svojo ljubljeno Mileno. Zerjavovo zdravje pa ni bilo najbolje zaradi ogromnega dela, ki ga je opravljal. Podati se je moral v Egipt na zdravljenje in leta 1910. se je okrepan vrnil ter se nastanil v Gorici kot odvetniški kandidat.

V Gorici je dr. Zerjav v zvezi s številnimi delovnimi inteligenti neumorno pripravljala tla, da preide Gorica v slovenske roke. L. 1914. se je preselil dr. Gregor Zerjav v Trst, kjer je dočkal začetek vojne.

Med onimi, ki so jih avstrijska oblastva preganjala, je bil tudi dr. Zerjav, ki so ga aretirali ter s številnimi drugimi aretiranci 15. avgusta 1914. prepeljali na ljubljanski grad. Po nekaj mesecih je bil zopet izpuščen, nakar se je podal v Trst in začel v zvezi z drugimi revolucionarnimi Slovenci delovati za razpad Avstrije.

Tedaj pa, kakor da se je nebo užgalo od obzorja do obzorja, vse okoli se je zasvetilo, črne sence so se pojavile na desno in levo, dih je zastajal, takoj nato pa grozovit tresk. Kakih petdeset korakov pod njima je udarilo v neko drevo. Kakor da so vremenski čarovniki v oblakih samo čakali na to znamenje, da odprejo vse nebeške zatvornice, se je potem vtilo kakor iz prevrnjenega škafa.

Vendar pa je svit zadnjega bliska pokazal nedaleč pred njima samotno jaso in ob gozdnem parovku leseno kočjo. Ferdo jo je zagledal. Kakor stavi utopljenec vso svojo zadnjo nauo v slabotno bilko, plavajočo po vodni gladini, tako si je oddahnil Ferdo pri pogledu na to preprosto človeško bivališče. Prijel je Reziko ter jo bolj nesel ko vlek pod streho. Še deset skokov in bila sta na varnem. Ferdo je prižgal užgalico, da si ogleda zavetišče.

Bila je to iz debel, vej in skorij surovo sestavljena koliba, kakršne so si v prejšnjih časih gradili oglarji po pohorskih šumah. Pokrita je bila s skorjami in vejami, na katere je bila naložena praprotovina in prst. V kotu za durmi sta stala dva ploščnata kamna, vzporedno položena v majhno kotlino, katero je izpopolnjeval kup pepela. Nad to pripravo, ki je očitno služila za ognjišče, so visele na steni ponve, lonci in druga posoda. Tudi nekaj koruzne moke, masti in čebule se je našlo. Ob nasprotni strani je bilo ležišče, napravljeno iz praproti in mahu ter pogrnjeno s cunjami. O kaki mizi, stolu in oknih ni bilo sledu.

Ferdo je iztaknil poleg ognjišča ogorek treske ter jo prižgal. «Boljše kakor nič», je dejal, dočim se je Rezika, vsa zmučena in zbegana, zgrudila na kup cunj ob steni. Mokra sta bila oba, vendar k sreči ne do kože, ker sta se baš

Bilo bi preobširno, če bi hoteli opisati vse podrobnosti njegovega revolucionarnega dela proti Avstriji. Bil je ponovno zaprt, bil je pod nadzorstvom, moral je k vojakom, a so mu zaradi boleznih slekli vojaško obleko. V neprestani nevarnosti je delal za rojstvo Jugoslavije in se ni bal groženj avstrijskih oblastev.

Pred prevratom je bil na Dunaju kot skromen novinar in tajni dopisnik «Slovesnega Naroda». Na Dunaju je postal osrednja sila množičnega se kroga jugoslovenskih zarotnikov ter je navezal stike s češkimi zarotniki.

Da se je v avstrijskem parlamentu ustanovila močna fronta proti avstrijskemu duhu, je v veliki meri zasluga dr. Zerjava, ki je bil tudi tajnik Jugoslovenskega kluba v parlamentu.

Med tem se je doma ob živahnem sodelovanju dr. Zerjava izvršila organizacija narodnih svetov in kesneje Narodnega veča v Zagrebu. Ko se je bližal konec Avstrije in se je odpravljala delegacija Narodnega veča v inozemstvo, da stopi v stike z antanto, srbsko vlado in Jugoslovenskim odborom, je bilo jasno, da poleg predsednika dr. Korošca in delegata dr. Čingrije odide kot tretji dr. Zerjav. V Zenevi je tako dr. Zerjav sodeloval pri konferenci s srbsko vlado in pri ustanovni listini naše nove države.

Ko se je vrnil v domovino, ki je že uživala svobodo, se je takoj oprijel organizatorskega dela in je sodeloval kot podpredsednik prve deželne vlade in pozneje kot poverjenik za pravosodje. Volitve v konstituanto so ga privedle v Beograd, kjer si je s svojimi znanjem, značajem in delovnostjo kmalu osvojil položaj veluglednega parlamentarca.

V odlični meri je sodeloval pri Vidovdanski ustavi in pri številnih zakonih, zlasti kot večkratni minister. Ni mogoče s par besedami opisati njegovega dela, o katerem bo pisala jugoslovenska zgodovina, ki je neločljivo združena z njegovim imenom. Pri vsem svojem delu pa je imel pokojni dr. Zerjav pred očmi le korist naroda in države, zlasti tudi svoje ožje domovine Slovenije. Njegovo ime je bilo spoštovano v vsej državi, v vseh skupinah in strankah je imel dr. Zerjav številne čestilce in prijatelje.

še ob prvem izbruhu plohe rešila pod streho.

Zunaj je neurje divjalo z vso razbrzdano silo naprej. Zdaj pa zdaj je zabliskal in zagrmelo, da se je majala zemlja, vmes pa je lilo kakor v potokih brez konca in kraja.

Ferdo se je polagoma privadil na to grozno godbo razbesnelih prirodnih sil, pa tudi Rezika si je opomogla od prvega strahu in napora. Zaveš, da imata streho nad seboj, in da ju četudi le slabe stene ločijo od neposrednega stika z nevihto, jima je vračala pogum. Ferdo je z gorečo tresko neprestano stikal po koči, pregledal in premetal vse, kar mu je prišlo pod roke, in končno res iztaknil kos lojeve sveče ter par zrnč kave, cikorije in sladkorja.

«Hurá!» je zaplesal po tesnem prostoru.

«Kaj nam pa morejo, morejo, morejo! Nič! Glej, slavnostno razsvetljava najinega lovskega gradu bo skrbela ta-le žarnica iz volovskih čreves, za primerno razpoloženje najinih železcev pa ti skuham kavo, da je sam turški sultan nití na svoj rojstni dan ne pije boljše.»

«Stoj!» Rezika je, kakor nanovo oživljena, planila kvišku.

«Kar se tiče razsvetljave, prepuščam stvar tebi. Toda kuhanje si ne dam vzeti.» Iztrgala je Ferdu kavina zrna iz rok, pograbila ponvo in že je izginila pri durih na prosto. Toda takoj je priletela zopet nazaj. «Uh!» grozno je zunaj. Kar streslo me je. Pojdi z menci, Ferdo. Vsaj med durmi stoj, da te bom videla!»

«Med portalom se reče», pristavi Ferdo hudomušno in stopi za Reziko. Silen piš ju je objel in ju skoro vrgel nazaj. S tako naglico menda še ni nikoli pomivala posode kakor v tem trenutku. Lasje so ji vihrali v črnih, mokrih pramenih, kajti z neusmiljeno, kruto slastjo se je vrzel večer med nie. (Dalje.)

Brez dela dr. Žerjav ni mogel živeti in še zadnje mesece pred smrtjo mu njegov silni duh ni dal mirovati. Pred dvema tednoma se je podvrigel v Beogradu transfuziji krvi ter se je znatno okrepan vrnil v Ljubljano, od koder se je podal v Poljce pri Begunjah. Dne 27. junija zjutraj ga je nenadoma popadla srčna slabost. Injekcije mu niso več pomagale in je popoldne ob 5. uri izdihnil svojo dušo.

Dr. Gregor Žerjav in „Domovina“

Nekaj spominov na soustanovitelja in zvestega pokrovitelja.

Umril je mož, ki za njim žaluje domovina z «Domovino» vred. Izgubil je naš najboljši ljudski tednik soustanovitelja, pokrovitelja in prijatelja, zvestega tako, kakor le morejo biti «Domovini» zvesti oni, ki pravilno cenijo njen vzgojni in prosvetni pomen med najširšimi plastmi našega naroda.

«Kaj pa, ali še kaj sodelujete pri „Domovini“?» me je vprašal doktor Žerjav, ko sem se pred mesecem zglasil pri njem v Beogradu. Sedel je v svojem naslanjaču blizu okna v stanovanju pri dr. Brezovniku, ki je stalno in zvesto nadzoroval njegovo zdravstveno stanje. Spodaj po širokih in vijugastih ulicah prestolnice se je s šumom in ropotanjem razlival promet, bolni, na smrt bolni dr. Žerjav pa je tu gori prelistaval knjige in časopise ter razmišljal o življenju svojega naroda.

Da ima «Domovina» mnogo, mnogo dopisnikov iz vseh krajev Slovenije, da se nanjo obračajo in da jo z radostjo čitajo tudi mnogi izseljenci, ki so šli za kruhom v Belgijo, Francijo in Ameriko, da uredniku Omladiču nikoli ne zmanjka dobrih poučnih člankov in izvrstnih ljudskih povesti — vse to sem razlagal dr. Žerjavu. Vedel je on vse to, saj je vsako številko «Domovine» prečital z globoko in strogo pozornostjo; a vendar mu je bila draga vsaka domača beseda o življenju in delu v ljubljanskem ured-

ništvu. Še posebno pa mu je bila «Domovina» pri srcu. Kakor otrok. A «Domovina» sama si lahko šteje v ponos, da jo je v vsem njenem lepem razmahu spremljalo njegovo duhovno in idejno očetovstvo.

Dr. Gregor Žerjav je bil med soustanovitelji «Domovine». Bučanje topov na fronti severa, zapada in juga še ni najavljalo konca svetovnega požara, a pokret zatiranih narodov trhle avstro-ogrške monarhije je že pričel izpodjedati njen obstoj in najavljati tudi Slovencem zarjo svobode. Premnogo zaposlen kot tajnik Jugoslovanskega kluba na Dunaju je dr. Žerjav v poslednjih dveh letih svetovne vojne izvrševal ogromne naloge. Vendar pri vsej svoji zaposlenosti ni pozabljal niti na najmanjši kamenček, ki utegne pripomoči k gradbi nove jugoslovenske države. V najčilejši zavesti, da morajo zdrave nacionalne in prosvetne ideje kakor kvas pregnesti najgloblje in najširše plasti naroda, je dal vzpodbudo za ustanovitev «Domovine» in je s tihim zadovoljstvom spremljal njeno revolucionarstvo.

V prvih letih po prevratu, ko je vrel mošt in so se razbrzdale politične strasti, je «Domovina» vodila odkrito, ostro borbo za Jugoslavijo. Za enotno, nedeljivo, v bratstvu strnjeno Jugoslavijo. Ni je golide, ki bi še mogla zvrniti na «Domovino» kaj več sramotenja in psovka, kakor so takrat padale v časopisni polemiki. A vendar: od volitev do volitev je stalno naraščal krog prijateljev odkrito in ostro se borečega naprednega ljudskega tednika. Volilni rezultati so kazali lepe napredke, fronti zavednega uradništva in obrtništva se je bolj in bolj priključevala množica odločnih kmetov in delavcev — jedro našega naroda.

Nemala zasluga na tem je pripadla izvrstno urejani «Domovini», ki je gladko lomila vse ovire, odbijala napad za napadom in obenem nudila toliko poštenega razvedrila, da nobena gonja ni več mogla zabraniti njenega pohoda med one, ki so v svoji življenjski borbi najbolj potrebni ohrabritve in duševnega okrepčila.

Za resnico, enakost in pravico! To je bil geslo, s katerim je «Domovina» razvila svo prapor v ujedinjeni Jugoslaviji in si utirala pot sliherni kraj Slovenije.

Kako je doktor Žerjav vzljubil in cenil «Domovino», so pač najbolje dokazovali njegovi stalni uvodniki v njej. Bil je poslanec in minister v Beogradu, imel je v svoji mravljinški pridnosti vselej dela preko glave, — pa vendar ni nikoli pozabil, da tisoči zvestih čitateljev «Domovine» čakajo na njegovo besedo. Odrtno se je vedno od svojih važnih državnih opravkov in žrtvoval kos dragocenega časa, da je napisal članek za svoj ljubljani tednik. Čutil je srčno potrebo in smatral je za svojo častno dolžnost, da čitateljem «Domovine» od tedna do tedna na poljuden način razloži najvažnejše zadeve, ki so v obliki novih zakonov, naredb ali političnih borb terjale pojasnitve.

In ko se je ob božičnih ali velikonočnih praznikih vračal v Ljubljano, je v krogu svoje ljubljene družine vselej rad prebiral praznično številko «Domovine». Zadovoljen je izražal pohvalo nad njeno pestro vsebino, ki pa je vedno tudi njemu samemu bila v vzpodbudo, da je še kaj napisal in povedal, še kaj svetoval in organiziral. Vselej ob novem letu je na čitatele «Domovine» naslovil poziv, da širijo svoje glasilo. In uspehi niso izostali. «Domovina» je rasla in naraščala. Javljali so se novi in novi tisoči. Z njimi vred je v slovenski narod rasel dr. Gregor Žerjav.

«Ljudski tednik mora biti najpotrpežljivejši in najbolj vsestranski učitelj!» je pravil nekoč v posvetovanju z najožjimi sotrudniki «Domovine». «V poljudni obliki brez vsake nepotrebne in nevedne navlake praznih beseđicenj mora ljudstvu nuditi pouk o važnih dnevnih vprašanjih in zdravo nedeljsko razvedrilo. Kaj pomagajo bobneče fraze in učena modrovanja! Življenje je enostavno. Treba pa je, da ga sami modro in preudarno poenostavimo!...»

SOTEŠČAN:

Krivica in povračilo

Povest iz vojne dobe.

Prav blizu sta stopila drug k drugemu ter se poslovila. Ivanko je premagala žalost, zakrila si je obraz s predpasnikom ter se naslonila na njegovo ramo. Brž pa se je vzravnala v strahu, da bi ju kdo ne videl, milo ga je pogledala in zbežala.

Stal je kakor kip in zrl za svojo nevesto. V duši mu je rasel ponos: na ves glas bi bil najrajši zaklical, da je ni pod solncem, ki bi enačila Strmljanovi Ivanki. Najlepše dekletu ji ne seže niti do pasu, druge pa sploh ne pridejo do veljave.

Enaki občutki so prešinjali tudi Ivanko, ko ga je opazovala izza ovinka. Težko ji je bilo ob misli, da odhaja njen izvoljenec na bojišče smrti nasproti. Petje odhajajočih fantov ji je zvenelo kakor pogrebna pesem. Tudi njej je veljalo poslovilo:

Adijo, pa zdrava ostan',
podaj mi še enkrat roko!

Napočila je ura ločitve. Fantje so se zbirali na cesti pod vasjo; navidezno so bili veseli, kakor bi bili odhajali na svatbo, skrivoma pa jim je pokalo srce, ob misli na vojno so trepetali.

Od Koširja se je razlegalo pretresljivo jokanje. Mati se je oklepala sina, hčeri sta se zvijali v pobječajem ihtenju, oče pa se je držal za glavo — od presilne žalosti ni mogel dati duška svoji bolečini.

«Jože, na Boga ne pozabi», ga je učila mati ob ločevsu. «Ali veš, kako pravi tista stara pesem:

«Kroglica prileti,
fantič pa obleži.»

Mimo Marija gre,
prime ga za roke:
«Fantič, le gori vstan,
greva za Jezusam'»

«Mamica, jaz vendar ne grem na vojno, jo je bridko tolažil. «Kmalu bom prišel nazaj, za vedno nesposoben.»

«Jože, Bog te usliši!» Prekrižala ga je in pokropila z blagoslovljeno vodo. Fant je zadel na ramo lešeni kovčeg in odšel za tovariši na postajo.

Pri Koširju je bilo kakor v hiši, ko odneso mrliča. Iz vsakega kota se je oglašalo bolešno ihtenje, končno je nastopil turoben molk.

«Toliko bolečin je prestal, a vse zaman!» je vztrepotala mati kakor v groznih sanjah.

«Sama si tako hotela», ji je mož nejevoljno oponesel.

«Jaz? A tako!» se je zavzela. «Sem li mar jaz zagnala kolo? Kar odgovori, toda po pravici!»

«Ti si iznašla. Neprenehoma si ugibala, kaj bi ukrenila.»

«Pa nisem iz hudobije. Ali si ti iz sovraštva zasukal kolo? Roko položi na srce in odgovori.»

Košir je spoznal, da ima žena prav, zato ji ni odgovoril. Žena je dobila pogum ter se je pričela zagovarjati. «Vsi smo bili enaki», si je hladila vest. «Sam pa tudi ni ugovarjal.»

«Najbolj mi ustrežeš, ako molčiš», jo je zavrnil. «Nikar me vedno ne spominjaj.»

«Tega ne morem pozabiti. Toliko gorja ne izleči nobeno zdravilo.»

«No, potem pa zbadaj, strupena Neža.»

«Tako mi je hudo, da ne vem, kaj bi počela.»

«Tudi mene boli, a ne morem pomagati. Skrbi me, kdo bo delal. Jaz sem opešal, kmalu ne bom več za nobeno rabo.»

«Bomo že kako prerili», se je oglasila Lojza, Pavla pa se je pohvalila, da je vajena vsakega možkega dela.

«Oh, kako je dolgčas!» je vzdihnila mati. Vstala je in odprla okno, zakaj v grlu jo je dušilo. Za gorami je tonilo večerno solnce.

«Oblaki so rdeči...» sta ihteli hčeri ob pogledu na krvavo zarjo.

Ko je zatonilo solnce, je nastopila večerna tišina. Iz daljave se je čulo votlo bobnenje — odmevi bojnega viharja. Prav ta večer je bilo gremenje izredno glasno, ker je pihal od zapada močan veter.

III.

Vlak z vojaškimi novinci se je ustavil v večjem mestu, kolodvor je bil skrbno zastražen; vojaki so jih čakali z nasajenimi bodali ter jih odvedli v vojašnico. Porazdelili so jih v posamezne sobe, drugi dan se je pričelo oddeljevanje.

Novinec Košir je bil postavljen pred vojaško zdravniško komisijo, ki ga je pregledala in sestavila zapisnik. Oddali so ga v vojaško bolnico, kjer so mu najprej izmili rano ter ga nanovo obvezali. Bil je že skrajni čas, zakaj umazane pajčevine so mu zastupile kri; roka mu je otekala in črnela. Zdravniki so mislili, da mu jo bodo morali odrezati, vendar se jim je posrečila rešitev v zadnjem trenutku.

Zdravljenje je naglo napredovalo. Čez dva meseca je bil že nazaj v vojašnici; poveljnik je pregledal njegov izvid z opazko: «Sposoben za vojaško službo brez orožja.» Pridelili so ga delavski četi, ki se je nekaj časa urila v kopianju strelnih jarkov in izdelovanju žičnih ovir, nekega dne pa je nenadoma dospelo povelje, naj odide na bojišče.

Kakor silen udarec je zadela Jožeta ta novica. Ves je bil že pripravljen za vrnitev v Nabrežje,

Z najresnejšim zanimanjem je torej pokojni doktor Žerjav čital poučne članke in zanimive podlistke, pretehtajoč vselej, kaj je primerno in kaj bi se še dalo dobrega napisati. Ko je uvidel, kako željni so naši ljudje lepega narodnega štiva, se je nekoč sredi svojih velikih nalog in dnevnih opravkov vsedel za mizo in napisal povest, tako prikupno in resnično podano sliko iz življenja na deželi, da so ji z užitkom sledili v dveh ali treh številkah vsi čitatelji «Domovine».

*

Že dalje časa se doktor Žerjav ni več oglašal v «Domovini». Ni mogel, ni smel. Zabranili so mu prebilno pisanje zdravnik, izčrpano njegovo telo je zahtevalo počitka, čim več počitka. O, saj dr. Žerjav še vzlic temu ni miroval! Kaj vse je snoval in tvoril poslednje mesece, imajoč pred seboj vedno potrebe ožje in širše domovine, bo beležila politična zgodovina. Na «Domovino» ga je pri tem še vedno vezala topla očetovska misel in vesel je sleherni teden razrezal vsako novo številko, ki mu je tja dol v Beograd prinesla pozdrave iz naših krajev, sladke in tolažeče spomine iz Slovenije.

*

Ko sem bil v Beogradu pri njem poslednjič in zrl v njegov voščeni, že v večnost zasanjani obraz, in ko nisem mogel najti izgovora, da uredniki «Jutra» ne utegnemo vselej sodelovati pri «Domovini», me je je prehitel sam:

«Vem, saj vem. Dela je dovolj povsod! A vendar glejte, da bo «Domovina» še naraščala. Še to, pa še ono! Pisma mi pišejo ljudje preko Ljubljane, da jo radi čitajo in kaj jim je všeč. Vseeno, pohvala ne sme biti zadovoljstvo. Pozdravite Omladiča in vse. Ko se vrnem na Gorenjsko, bom še kaj napisal...»

Pa ni več utegnil... Dr. Gregor Žerjav je povedal in storil svoje. Že takrat sem to vedel, ko sem se odpravil iz njegove sobe v Beogradu. Vrnil se je on v domovino in mislil je gotovo še na «Domovino». A prišel je, da leže k nevzdramnem pokoj.

D. Ravljen.

Poljansko pismo

V hvaležni spomin na pokojnega dr. Žerjava.

Gorenja vas, 1. julija.

Četudi smo vedeli za njegovo težko bolezen, vendar je nas, naprednjake v dolini, smrt dr. Žerjava iznenadila in pretresla. Kakor obče za vse kraje, takc se je veliki pokojnik zanimal tudi za našo, Poljansko in Žirovsko dolino, za nje napredne ustanove, napredna društva in obče napredno gibanje v dolini. Za vsakogar, ki se je obrnil nanj s prošnjo, se je zavzel in pomagal, kolikor je največ mogel. Po velikih povodnih pred par leti, ko je bila dolina tako hudo prizadeta, je bil baš pokojni dr. Žerjav tisti, ki se je z vso, le njemu lastno vnemo zavzel za podporo dolini, oziroma prizadetim. Pa ne samo to, tudi v zasebnih zadevah, če se je kdo obrnil nanj in je bila stvar upravičena, je rad pomagal.

Doline sicer ni tolikokrat posetil zaradi svoje dolgotrajne bolezni, kakor bi jo bil rad. Prvič je bil po vojni v dolini novembra 1920., ko je javno nastopil pred volitvami v ustavotvorno skupščino kot kandidat in nosilec napredne liste na deželi. Imel je dva shoda, enega v Gorenji vasi v gostilni pri «Anžku». Velika kmetska soba je bila polna poslušalcev, tudi njegovih nasprotnikov je bilo nekaj vmes. S svojim skoro dveurnim, odločnim in jasnim govorom je kar očaral poslušalce, tudi nasprotnike. Ni čudno, da je izmed vseh kmetskih občin dala njemu tedaj največ glasov baš občina Trata. Umel se je razgovarjati in biti ljubezniv z najpreprostejšim kmetovalcem.

Drugi sestanek je imel istega dne zvečer v Poljanah. Obče se je priznavalo tedaj, tudi od nasprotnikov, da je izmed vseh tedanjih političnih govorov bil najtehtnejši oni dr. Žerjava. Njegovo ime se je povsod izgovarjalo z vsem spoštovanjem in zaupanjem. Pred vojno ga osebno še nismo poznali. Slišali pa smo že mnogo o njem od tukajšnjih njegovih visokošolskih sovrstnikov: «Dr. Žerjav je globok, temeljit, marljiv, vztrajen in odločen. Ta bo poznejši naš vodja.» In to je res tudi bil.

Ni ga več, a spomin nanj mu ohranimo najlepše s tem, da ga v vsem posnemamo in se po njem ravnamo. Slava dr. Žerjavu!

Politični pregled

V zadnjem političnem pregledu smo že ugotovili, kako namenoma

kalijo Madžari svetovni mir

in kako poskušajo na vsak način onemogočiti napredek naše, rumunske in češkoslovaške države. Načini tega madžarskega rovarjenja so najrazličnejši. Enkrat pošiljajo v svet spomenice z izmišljotinami o preganjanju madžarskih narodnih manjšin v teh državah, drugič zopet imajo madžarski politični voditelji govore, v katerih groze, da bodo kar z orožjem vzpostavili stare madžarske meje. To postopanje mora vznemiriti sicer še tako mirne sosedje, kakor so baš države, združene v Mali antanti, in prisiliti njihove odgovorne politike, da jasno izjavljajo svetu, da ne bodo nikdar dopustili kršitve mirovnihih pogodb in povratka starega stanja, ki si ga madžarski aristokrati tako vroče žele.

V zvezi s tem postopanjem so morali

prekiniti naši zavezniki Rumuni pogajanja z Madžari.

ki so jih vodili na Dunaju za ureditev dolgov, nastalih po zaplembi madžarskih veleposestev v Rumuniji. Navzlic veliki popustljivosti Rumunov ni bilo mogoče doseči z njimi sporazuma, ker so Madžari zahtevali skoro sleherni dan več, čim so videli dobro voljo Rumunov.

Ni pa še dobro odpotovala rumunska delegacija z Dunaja, že so morali čutiti madžarsko prešernost tudi naši bratje Čehi, katerim so

Madžari kar na lepem aretirali nekoga železniškega uradnika.

zdaj pa to nepričakovano presenečenje. Namesto domov v prostost bo moral oditi na bojišče kopat grobove.

Sedel je na kovčeg in pisal staršem poslovilno pismo. Marsikaj bi bil rad zapisal, kar ni smel zapisati zaradi stroge cenzure. Mnogo je bil namreč pretrpel v bolnici, preden se mu je rana popolnoma zacelila.

Pisal je tudi Strmljanovi Ivanki, svoji dragi zaročenki. V duhu jo je objemal in poljubljal; roka se mu je tresla in srce mu je trepetalo, ko ji je omenil, da odhaja na vojno. Vsako besedo mu je zalila nova vroča solza, nikoli še ni pisal pisma s tako grenkimi čutili.

Tisti dan, ko so prejeli pri Koširju poslovilno pismo, niso prijeli za nobeno delo, pa tudi jesti se jim ni ljubilo. Mati je obupno planila pred razpelo. Hčeri sta se zvijali in pulili lase, oče pa je begal po dvorišču ter se jezil nad usodo.

«Ubili ga bodo», se je krčevito grabil za glavo. «Wilson, kje si? Nastopi, ako imaš kaj veljavet!»

«Vse bodo uničili», je jokala mati.

«Danes imamo še domove, jutri pa smo lahko že berači.»

«Vojni se bosta pridružili še lakota in bolezen.»

«Nič ne pomaga: ne kletev, ne molitev, ne obljube, ne dobra dela.»

«Bolezen je že tukaj», je povedala Lojza. «Na Strnišču so oboleli.»

«Kakšna bolezen?» se je prestrašila Koširka.

«Pa ne kolera ali kuga?»

«Neka španska bolezen», je vedela Pavla.

«Strmljanova Ivanka je obolela.»

«Uboga Ivanka!» Dekle se je zasmililo materi, čeprav ji ni bila preveč naklonjena zaradi sina, ker jo je sumničala, da ga zapeljuje. «Najprej zakon, potem pride šele ljubezen», taki so bili

njeni nazori. «Kjer se pred poroko laskajo, tam se po poroki praskajo.»

«Tomažka so že poklicali, pa ji ne more pomagati», je pravila Lojza. «Strmljan se je peljal v mesto po zdravila.»

«Škoda je Ivanke, škoda!» je vzdihnil Košir. «Pridna je in utrjena, ne bila bi slaba gospodinja.»

«Povsod so križi in težave», je tarnala mati. «Pri nas vojna, drugod bolezen — zemlja je solzna dolina.»

«Ali je to življenje?» je kričal oče in mahal z obema rokama. «Jožeta mi dajte nazaj! Kaj vam je storil, da ste ga odvedli na morišče?»

«Molči, za kriščevo voljo!» ga je mirila žena. «Vedi, da imajo grmovja ušesa.»

«Nikogar se ne bojim. Kaj mi pa morejo? Kvečjemu me obesijo kot izdajalca.»

«Premoženje bodo pa zaplemli», je vznemirilo mater nespametno govorjenje.

«Ni treba, da rase trava po moji smrti.»

«Blaž, ali si ob pamet?»

«Sina naj mi vrnejo!» je vzdihval. «Wilson, Wilson!»

«Večerjo bi pripravila, pa ne vem, ali bo kdo jedel», je Koširka obrnila pogovor. «Mleka bi zavrela.»

«Ne dotaknem se nobene jedi», je odklonil.

Potrt se je spustil na klopico pred hišo, s kolcem se je oprl na koleno, v dlan si je naslonil trudno glavo. «Huje ni nikomur na svet», je bolestno zajokal.

Tedaj je zadonel veliki farni zvon s svojim prijetnim glasom. Kmalu pa je utihnil.

«Obhajilo!» je Lojza obstala. «Nekoga pojdejo prevedet.»

«Temu je pa še huje kakor tebi», se je Koširka bridko pošalila.

«Nič ne veš», jo je nevoljno zavrnil.

«No, gotovo je nevarno, ker tako pozno kličejo gospoda.»

«Kdo ve, kam pojdejo obhajati?» je ugibala Pavla. Daleč gotovo ne, ker ni dolgo zvonilo.»

«Kmalu bomo videli.» Zenske so se radovedno ozrle v dolino, tudi oče se je vrvaval in gledal proti farni cerkvi.

Po dolini se je v mraku pomikala drobna lučka, približala se je vznožju griča in zavila navzgor po bregu.

«Na Strnišče gredo», je uganila Koširka. «Nekdo je moral nenadoma oboleti.»

«Ivanki se je najbrž poslabilo», se je Pavla zazdela. «Zjutraj je imela hudo vročino.»

«Ivanka tukaj, Jože pa tam...» je tarnal oče. «Moj Bog, kaj smo doživeli!»

«Mlada je in močna, morda bo pa le prebolela», je menila mati.

«Na Strnišče grem pogledat», se je Pavla odločila. Opasala je predpasnik in stekla po stezi, ki je vezala Nabrežje s sosedno vasico.

Pred Strmljanom so se zbirali sosedje s prižganimi svečami. Mevžarica je molila glasno rožni venec. Vsi so bili zatopljeni v molitev, njihov glas in obrazi so izražali globoko resnost. Pod zvezde so kipele iskrene prošnje za zdravje mlade device.

Duhovnik je opravil sveto opravilo. Ivanka se je izpovedala, prejela je zadnje tolažilo in poslednje olje. Vidno je bila potolažena; sosedje so odhajali v zaupanju, da bo prebolela.

Pavla je ostala nekaj časa pri Strmljanu, poslovala se je od Ivanke, ki ji je pred odhodom podala velo desnico. Kuhala jo je grozna vročina, neprestano je prosila vode, mučila jo je strahovita žeja. Vedno bolj je omagovala, dokler ni končno obstala brez bolečin in trpljenja pred trenutkom, ki je določen slednjemu živemu bitju.

(Dalje prik.)

ki je služil na neki madžarski obmejni postaji ter ga obdolžili vohunstva. Čehi so seveda na ta korak primerno odgovorili in ustavili ves promet z Madžarsko na progi, kjer so storili Madžari ta svoj drzen in proti dogovorom med obema državama izvršeni čin.

V Pragi so te dni

zaključili obravnavo proti bivšemu generalštabnemu kapetanu Faloutu, ki je vohunil

za drag denar v prid Nemcem in izdajal češke vojaške tajnosti. Za njegovo izdajalsko postopanje so ga primerno nagradili s tem, da so ga obsodili na 19 let težke ječe.

Nemci so proslavljali z velikimi žalnimi svečanostmi

desetletnico podpisa mirovne pogodbe v mestu Versaillesu.

Na teh proslavah so se posebno pritoževali proti temu, da so danes ožigosani Nemci kot povzročitelji svetovne vojne. Sedaj hočejo prepričati svet za vsako ceno, da temu ni tako in da so samo po nedolžnem obdolženi. Te namere se jim pač ne bodo posrečile.

V Franciji pa vodi veliko borbo ministrski predsednik Poincaré za to, da bi pristali Francozi

na plačevanje vojnih dolgov Ameriki in Angliji.

Francozi so namreč najeli med svetovno vojno v teh državah ogromne vsote denarja za vojno proti Nemcem in jih sedaj terjajo Američani in Angleži za denar. Francozom pa manjka denarja, ker so morali porabiti silne milijarde za popravilo škode, ki so jo povzročili Nemci v Franciji med svetovno vojno. Zato žele Francozi sedaj, da jim njihovi upniki dovolijo vsaj odlog plačila dolgov, na kar pa upniki nočejo pristati.

DOPISI

GORENJI LOGATEC. Našega Sokola je zopet zadel huč udarec. V osebi cestnega mojstra brata Karola Drganca, ki je službeno premeščen v Šabac, izgubi nad vse vestnega in pr. dneva blagajnika, ki ga bo le težko nadomestiti. — Sokolova Vidovdanska proslava se je izvršila v dostojnem obsegu. Po izbranem sporedu, pri katerem je v glavnem sodelovala mladina, je zagorel velik časten kres v spomin vseh onih, ki so padli za domovino. — Pri pogrebu našega velikega dobrotnika dr. Žerjava je bila zastopana tudi naša občina in Sokol po županu in starosti br. Puppisu. Občina in Sokol sta razobesila črni zastavi. Enako nekateri posamezniki.

ARJA VAS PRI CELJU. (Smrtna kosa.) V javni bolnici v Celju je umrl v nedeljo 30. junija v starosti 62 let vpokojen železničar g. Ivan Mlač, stanujoč v Arj. vasi pri Celju. Pokojnik je bil vedno zaveden narodnjak in je bil naš primorski rojak iz Lokev pri Sežani. Pokojniku blag spomin!

KONJICE. Trška občina je dala kopališče v Dravinji pri graščinski žagi poglobiti in očistiti peska, tako da bo sedaj kopališče na razpolago vsem kopalcem, ki so se ga že začeli posluževati. — V sredini konjiškega trga stoji kip sv. Florijana v spomin na požar iz 18. stoletja, ki je upepelil ves trg. Okoli glavnega podstavka stoji sohe štirih svetnikov. Mimo spomenika je peljal te dni farovski hlapec voz sena. Voz se je po nesreči prevrnil na spomenik, podrl soho Janeza Nepomuka in jo prelomil na tri dele. Potrebno bi bilo, da se soha takoj popravi, da se ne izgubi kak njen del, ker spomenik v resnici služi olupšavi trga in je poleg tega tudi še zgodovinskega pomena.

LJUTOMER. Sokolsko društvo bo imelo svoj javni nastop v nedeljo 7. t. m. Prosimo sosedna narodna društva, naj se ozirajo na ta datum, ter

vabimo narodno čuteče občinstvo Murskega polja in Ljutomerskih gor, da se v velikem številu udeleži nastopa domačega društva. Po telovadbi pristna prleška veselica z običajnimi in neobičajnimi atrakcijami.

SV. BENEDIKT v Slovenskih Goricah. Naše gasilno društvo je pred kratkim priredilo izlet k Negovi. Tam je uprizorilo zanimivo igro «Prisega o polnoči». Vse čast benediškemu učiteljstvu, ki je pridno sodelovalo pri igri. Posebna zahvala gre učitelju g. Janku Roškarju kot režiserju igre. Posetili so igro ne samo Benedičani in Negovčani, ampak tudi gostje iz Gornje Radgone, od Kapele, od Sv. Antona, od Sv. Trojice in iz Maribora. — Dne 23. junija je pripeljal gosp. Fran Košir iz Celja, kot zastopnik Rosenbauerjeve tovarne v Lincu, lepo, moderno motorno brizgalno na ogled ter napravil vpričo občinstva poskus gašenja posojilniške hiše. Pri tej priliki smo imeli čast pozdraviti prvega podstarosta Jugoslovenske gasilske zveze tovariša Vengüsta iz Ljubljane. Po kratkem sestanku je bilo vse gasilstvo navdušeno, da se prej ali slej naroči taka brizgalna.

MALA NEDELJA. Narodno kulturno društvo pripravlja za nedeljo 28. t. m. ljudsko veselico z velezabavno burko, godbo in plesom. Vsakoletna običajna velika tombola Društvenega doma bo tudi letos na angleško nedeljo 1. septembra. Vsi prijatelji društva se naprošajo, da gredo nabiralcem dobitkov za tombolo na roko ter tako omogočijo, da se še letos izgotovi zelo nujno potreben strop v Društvenem domu.

KOKORIČI - LOGAROVCI. Prostovoljno gasilno društvo Kokoriči-Logarovci bo priredilo 28. t. m. ob 3. popoldne veliko javno tombolo v zunanjih prostorih gostilne Kosi pri Sv. Križu pri Ljutomeru. Glavni dobitki bodo: fino moško kolo, vreča fine moke (85 kg), seženj drv, plug, velika koža usnja, sod in zraven tega še čez 400 drugih dragocenih dobitkov. Prekrbite si pravčasno tombolske tablice, ki so samo po 3 Din. Čisti dobiček je namenjen za nabavo nove motorne brizgalne. K obilni udeležbi vabi odbor.

GOSPODARSTVO

Kmetijski pouk

SAMOSVOJE MLEKARSTVO NA MALIH KMETIJAH.

Težnja po zvišanju dohodkov iz mlekarstva je danes splošna in upravičena. Vprašanje je le, kako pridemo do tega cilja, posebno po krajih, kjer smo navezani sami nase.

Marsikje se dá mleko v svežem stanju prodajati. To je najbolj hvaležen in najlažji način mlekarstva ter tudi najbolj dobičkanosen, če je cena mleku primerna. Po mnogih krajih pa to ni mogoče in se mora mleko predelavati v trpežnejše oblike, da ga spravimo v denar.

V tem pogledu se je z vpeljavo posnemalnikov izvršil cel preobrat v mlekarstvu. Danes si dobrega namiznega masla, ki naj gre v kupčijo, brez posnemalnika niti misliti ne moremo. Toda samo s posnemalnikom ni še vse storjeno. Treba je še raznih drugih pogojev, da pridemo do prvovrstnega tržnega blaga. Za uspešno maslarstvo je treba večjega dela, pripravnih strojev, raznih pripomočkov in ugodnih prostorov. To pa je mogoče le v rokah velikega in večjega posestnika ali pa v mlekarški zadrugi, ki predstavlja večjega podjetnika, ki razpolaga z vsemi potrebnimi pogoji novodobnega mlekarstva.

Za posameznega malega posestnika, ki ima samo par repov (molznih krav) v hlevu, pa samosvoje mlekarstvo ne velja. Mali posestniki so navezani na skupno samopomoč, ako hočejo kaj uspešnega doseči. Tako nas uče tudi izkušnje.

Opozarjam na to, ker se je začelo v zadnjem času kar za debelo ponujati in prodajati mlečne posnemalnike, češ, da jim prinesejo ti stroji potrebni blagoslov v hišo. Čim dalje več je potnikov, ki vsiljujejo posnemalnike. Kakor človeka

veseli vsak napredek, ki se pojavi na enem ali drugem polju, tako je treba spričo opisanega položaja previdnosti, da si ne nakoplujemo novih stroškov za nepotrebne in premalo hvaležne stvari. Potnikom je pred vsem na tem, da prodajo svoje blago. V današnji gospodarski stiski se pa kmet oprijema vsake rešilne bilke, in tako se dogaja, da kupuje tudi mali posestnik take stroje in se loti samosvojega mlekarstva z izdelovanjem sirovega masla, ne da bi dosegel potreben uspeh. In tako nam leži že vse polno malih posnemalnikov brez pravega haska po naših kmetijah. Zavrglo pa se je na ta način tudi že veliko mleka, ki bi se dalo bolje uporabiti: Obetalo se je odjemalcem strojev tudi nakup izdelanega masla in po ugodnih cenah. Danes pa ni ne duha ne sluha o kakem odjemu.

Naši gospodarji naj se ne dajo zvabiti na take ljimance. Za malega posestnika ne velja samosvoje mlekarstvo, ampak edino le skupna oddaja mleka v zadrugne mlekarne, ki so dobro urejene. Kjer jih še manjka, naj se pa ustanove, če je kraj za to.

PROTI UŠEM NA SADNEM DREVJU.

Letos imamo pri sadnem drevju pravcato ušivo leto. Od raznih strani prihajajo vprašanja, kako bi bilo to golazen zatreti. Na jablanah delajo škodo listne uši, na češpljah pa tako imenovani kaparji. Ti škodljivci se izdajajo po mravljincah, ki jih je toliko po napadenem drevju, da pripisujejo neuki ljudje mravljinca to škodo, ki jo delajo uši. Treba le malo bližje pogledati, da se o tem prepričamo. Kjer so uši, tam so mravljinca, ki skoraj dobesedno molzejo uši in jim izvajajo sladki sok za svojo prežrano.

Uši se pojavljajo na najmlajših delih dreves. Listne uši napadajo vršičke vejic. Škodo poznamo na tem, da se mladi listi zvijačo in da prestane skoraj vsa rast. Poganjki se začno kriviti in se slabo razvijajo. Vsled poškodb na listnih vršičkih je prizadeto celo drevo, kar je pozneje poznati tudi na razvoju sadja. Listne uši napadajo vsakovrstno sadno drevje, posebno škodljive pa so češpljam, jablanam in hruškam.

Kaparji pa napadajo najraje češplje in vinsko trto. Poznamo jih po šteju podobni vnanjosti, zato jih imenujejo Nemci tudi ščitne uši. Po napadenih poganjkih in vejah jih je včasih vse polno, tako da so kar pokrite s kaparji. Odrasli kaparji, ki jih poznamo po značilnih rjavih in oblato izbočenih, kapam podobnih ščitih, zarejajo mlade uši, ki se razlezejo po mladih poganjkih in listih in delajo veliko škodo. Posebno škodljivo nastopajo na češpljah, ki so zaradi tega že marsikje onemogle in usahnile.

Proti ušem ene in druge vrste se je težko boriti, ker so težko pristopne. Če moremo z roko do njih, je najbolje, da jih z roko zmasimo ali zmečkamo. Na ta način jih najbolj pokončamo.

To pa ni vselej in povsod mogoče in zato jih moramo preganjati z drugimi sredstvi. Kot taka sta se do sedaj dobro obnesla tobačni izvleček in mazavo milo, ki jih je z vodo stanjšati, in sicer v tem razmerju, da vzamemo 1 % tobačnega izvlečka in 1:5 do 2 % mazavega mila. Da pripravimo n. pr. 10 litrov tekočine proti ušem, moramo vzeti 10 dkg tobačnega izvlečka in 15 do 20 dkg mazavega mila. S to tekočino namažemo ušive vejice in liste. Namesto tega potapljamo lahko cele vršičke v tej tekočini, če napolnimo z njo pripravne skledje ali drugo posodo. Vse to lahko izvajamo, če so ušivi poganjki pri rokah in so tako mehki, da jih lahko vpognemo in potapljamo. Če so pa ušiva mesta višje od tal, potem si moramo pomagati s škropljenjem. Za škropljenje nam rabijo brizgalke, kakor jih rabimo tudi za škropljenje proti peronospori na trtah ali proti krompirjevi plesnji.

Paziti moramo, da je tekočina ravno prav močna. S premočno tekočino bi se listje popalilo, s preslabo pa deseglo premalo uspeha.

**Po vsej Sloveniji gre glas:
Le „Domovina“ je za nas!**

Tedenski tržni pregled

ZITO. Položaj na žitnih tržiščih je postal malo prijaznejši. Na ljubljanski blagovni borzi so ponujali (za 100 kg, postavljeno na slovensko postajo): pšenično, baško, po 257.50 do 260 Din; turščico, baško, po 270.50 do 272.50 Din; moko «0» po 365 do 370 Din; oves, baški, po 275 do 277.50 Din.

ZIVINA. Cene brez bistvenih izprememb. Na Dunaju, kamor pa se izvaža sedaj zelo malo živine iz Jugoslavije, so cene malo popustile.

HMELJ. Letina kaže pri nas prilično dobro, iz inozemstva pa prihajajo poročila o hmeljskih škodljivcih. Zlasti hmeljske uši so napravile ponekod precej škode.

Cene tujemu denarju

Na zagrebški borzi se je dobilo zadnje dni v valutah:

1 dolar za 56.25 do 56.45 Din;

dne 2. t. m. v devizah:

1 dolar za 56.74 do 56.94 Din;

100 francoskih frankov za 221.77 do 223.77 Din;

100 italijanskih lir za 296.90 do 298.90 Din;

1 nemška marka za 13.55 do 13.58 Din;

100 avstrijskih šilingov za 799.32 do 802.32 Din;

100 češkoslovaških kron za 168.20 do 169 Din;

100 madžarskih pengov za 991.92 do 994.92 Din.

DOMAČE NOVOSTI

* **Rojstvo tretjega kraljeviča.** V noči od 28. na 29. junija malo pred polnočjo se je narodil v kraljevem dvorcu na Bledu tretji sin našega prevzvišenega kraljevskega para. Mati in dete sta zdrava. Vest se je takoj razširila in vzbudila splošno radost. O veselem dogodku je bil takoj obveščen tudi kralj, ki se je mudil v Topoli. Kralj je s svojim spremstvom takoj krenil na pot in odpotoval na Bled, kamor je prispel na Petrovo in Pavlovo v spremstvu ministrskega predsednika in ministra pravde. Ljubljanski pravoslavni prota je dete blagoslovil in mu dal začasno ime Pavel. Svečani krst se bo izvršil šele pozneje. Pri krstu bo princ kumoval angleški princ Yorški, ki bo najbrž osebno prispel na Bled. Iz vseh delov države, pa tudi iz inozemstva prihajajo neštete čestitke in izrazi radosti nad veselim dogodkom. Kakor se govori, bo princ dobil najbrž ime Ivan, ki je v Sloveniji zelo v navadi.

* **Kraljeva zahvala velikemu županu v Ljubljani.** Veliki župan ljubljanske oblasti je povodom radostnega dogodka v kraljevskem domu brzojavno sporočil na Najvišje mesto najskrenejše čestitke in izraze globoke udanosti celokupnega prebivalstva ljubljanske oblasti. Na to je prejel veliki župan naslednjo brzojavko: «Velikom županu ljubljanske oblasti Ljubljana. Kraljica i Ja blagodarimo Vama i dragom stanovništvu podružne Vam oblasti na upućenim lepim željama, čestitci i izrazima odanosti i vernosti prilikom rođenja Našeg ljubljenog sina i šaljemo Svoj pozdrav. Aleksandar.»

* **Svečana proslava Vidovega dne.** Vidov dan, 28. junij, se je po vsej državi praznoval svečano in so se povsod vršile svečane službe božje. Vsi večji kraji so imeli na ta praznik razobešene narodne in državne zastave.

* **Slavje celjskih legionarjev na Ljubnem.** Zbralo se je 29. junija na Ljubnem 52 legionarjev iz raznih krajev Slovenije, da praznujejo 10-letnico udeležbe koroških osvobodilnih bojev. Pri vstopu v trg Ljubno so postavili domačini v pozdrav legionarjem velik slavolok, kjer je ob navzočnosti občinskega odbora in mnogostevilnega občinstva iz Gornje Savinjske doline imel zastopnik občine podžupan g. Josip Tesovnik prisrčen nagovor na došle legionarje in jim izrekel iskreno dobrodošlico, za katero sta se v imenu legionarjev zahvalila bivši komandant legije Makso Detiček in legionar Leopold Šparhaki. Legionar Martin Sem je po končanih pozdravnih govorih povabil tovariše in došle goste na okusno

pripravljeni slavnostni prostor pred svojo gostilno, kjer se je vršilo pod staro lipo spominsko zborovanje legionarjev. Vodil je zborovanje legionar dr. Ervin Mejak, ki se je ob otvoritvi zborovanja spominjal umrlega tovariša Jakoba Budna in padlih koroških borcev ter prečital pozdravna pisma in brzojavke večjega števila odsotnih tovarišev. Zbor je sklenil, odposlati vdanostni brzojavki Nj. Vel. kralju in kraljevemu domu ter g. ministru vojne in mornarice, nadalje brzojavne pozdrave g. velikemu županu gen. Namoviču kot bivšemu komandantu na Koroškem in g. polk. Kosantiču kot komandantu 39. pp., ob katerega strani se je celjska legija udeležila 28. maja 1919. bojev za Crno. Po končanem spominskem govoru se je razpravljalo o ustanovitvi Zveze jugoslovenskih koroških bojnikov. Po daljši debati so bili na predlog tov. Šparhaka pooblaščen Celjani, da stopijo v stik z drugimi merodajnimi faktorji, da se ugotovi njih mnenje glede ustanovitve take organizacije. Mnogoštevilno občinstvo je medtem napolnilo veselični prostor, kjer smo legionarji obujali v prijetni družbi domačinov spomine na prelepe čase leta 1919., ko smo, prisegajoči zvestobo narodu, v svetem navdušenju za komaj rojeno Jugoslavijo hiteli prostovoljno na branik naše ožje domovine.

* **Proslava desetletnice osvobojenja Dravske doline.** V bližnjih mesecih poteče deset let, kar je bila osvobodena Dravska dolina izpod tujega jarma. Ta veseli jubilej ne sme iti neopaženo mimo nas. Treba je baš v Marenbergu kot središču Dravske doline dati temu izrednega poudarka. Zato je pripravljani odbor Narodne odbrane sklenil, da priredi 14. t. m. kolikor le mogoče veličastno proslavo tega jubileja po naslednjem sporedu: 1.) Zjutraj sprejem in pozdrav gostov na kolodvoru; 2.) odkritje spominske plošče iz bronu v marenberški cerkvi v spomin v svetovni vojni padlim vojakom in onim, ki so padli v osvobodilnih bojih; 3.) sv. maša na Cerkvemem trgu, ki jo bo daroval koroški rojak in begunec prošt gosp. Serajnik iz Dravograda; 4.) po sv. maši nastopijo na istem prostoru slavnostni govorniki iz Maribora; 5.) sprevod po trgu; 6.) velika narodna veselica na šolskem vrtu. Vsa sosedna društva prosimo, da pridejo manifestirati v naš obmejni trg za svobodo. Pokažimo, da se zavedamo osvobojenja in da smo ga vredni. Udeležbo sta obljubila tudi gg. veliki župan in general Maister.

* **Smrt uglednega profesorja.** V Ljubljani je nenadno preminul vpokojeni profesor g. Jakob Čebular, rojen leta 1844. na Tekačevem pri Rogiški Slatini. Po končanih študijah je najprej služboval v Gradcu, potem pa 32 let nepretrgoma do vpokojitve na realki v Gorici. Bil je izredno delaven mož. Spisal je tudi več učnih knjig. Bodi delavnemu in narodnemu pokojniku ohranjen časten spomin!

* **Rentniki-rudarji iz Nemčije** se obveščajo, da je ministrstvo socialne politike in narodnega zdravja predložilo dogovor o socialnem zavarovanju med našo državo in Nemčijo ministrstvu zunanjih zadev s prošnjo, da se čimprej ratificira. Seznanimi rentnikov iz Nemčije, ki so bili predloženi ministrstvu, so se odstopili Osrednjemu uradu za zavarovanje delavcev, da jih obdrži v evidenci, dokler predmetni dogovor ne bo ratificiran. Čim bo izvršena ratifikacija tega dogovora, bo ministrstvo takoj podvzelo korake, da vsi, ki bodo imeli na podlagi dogovora pravico do prejemanja rente od zavarovalnih zavodov iz Nemčije, predložijo prijave s potrebnimi listinami Osrednjemu uradu za zavarovanje delavcev ali bratovskih skladnic v svrhu ureditve izplačila teh rent. Do tega časa naj se opuste vse tozadevne vloge na urade, ker bi bile brezuspešne. — Rudarsko glavarstvo v Ljubljani.

* **Naši uspehi na razstavi v Barceloni.** Vsi barcelonski listi pišejo obširno o našem paviljonu na veliki mednarodni razstavi v Barceloni v Španiji in se izražajo o njem zelo pohvalno. Poset našega paviljona je od dne do dne večji. Največji barcelonski list je posvetil eno zadnjih šte-

viljk Jugoslaviji in piše zelo obširno o našem tujskem prometu.

* **Gasilna vaja žalske župe.** Gasilska župa žalska bo priredila v sporazumu z gasilnim društvom v Kapli vasi v nedeljo 7. t. m. župno gasilsko vajo v omejenem delokrogu. Vaja bo po določenem redu v Kapli vasi in je obvezna za kakih 12 gasilnih društev, med temi več z motornimi brizgalnami. Natančnejša navodila bodo prejela društva pravočasno. Po vaji bo prosta zabava na vrtu tov. Turnška, kjer bo poleg več drugih zanimivih točk svirala šentpavelska gasilska godba. Pokažite s svojo udeležbo naklonjenost do naših gasilnih društev, ki ne goje nikakega koristolovstva, temveč služijo izključno bližnjemu v pomoč.

* **Tiskarski škrat** se je malo poigral v uvodniku zadnje «Domovine» in napravil iz ljubljanskega župana g. dr. Puca g. dr. Pirca. Čitatelji so si itak mogli sami popraviti tiskarsko napako, ker je splošno znano, da je ljubljanski župan g. dr. Puc.

* **Ustanovitev orožniške postaje na Teznu.** S 1. julijem je pričela na Teznu zopet poslovati orožniška postaja, ki je bila meseca marca 1927. ukinjena. Njen delokrog je precej obsežen in ji pripadajo občine Tezno, Pobrežje, Razvanje, Sv. Miklavž, Dogoše in Zrkovci. Z zopetno ustanovitvijo te orožniške postaje v neposredni mariborski okolici je izpolnjena iskrena želja vsega prebivalstva.

* **Pri krojevalni tečaj za čevljarje v Šoštanju,** ki ga je priredil Urad za pospeševanje obrta iz Ljubljane pod vodstvom strokovnega učitelja g. Josipa Steinmana, se je te zaključil. K zaključku tečaja je prispel tudi obrtno-zadružni nadzornik iz Maribora g. Franc Založnik, ki je v svojem obširnem govoru v jedrnatih besedah podal smernice za bodoče delo obrtništva. Lepa nagovora sta imela na tečajnike tudi g. Jakob Volk, načelnik Obrtne zadruge oblačilnih strok v Šoštanju, in gosp. Josip Steinman, strokovni učitelj. Tečajniki, ki so si pridobili v tem strokovnem tečaju dokaj teoretičnega in praktičnega znanja, so se g. učitelju zahvalili s poklonitvijo primerne darila. Zahvala gre tudi Uradu za pospeševanje obrta, Obrtni zadruzi oblačilnih strok in Obrtnemu društvu v Šoštanju.

* **Na oblastni vinarski in sadjarski šoli v Mariboru** se bo začelo novo šolsko leto 1929/1930. dne 16. septembra. Prosilci naj pošljejo kolkovane, lastnoročno spisane prošnje za sprejem ravnateljstvu oblastne vinarske in sadjarske šole v Mariboru najkasneje do 31. t. m. Prošitelj mora biti najmanj 16 let star. Oskrbnina znaša 150 Din na mesec. Natančnejša pojasnila se izvedo pri imenovanem ravnateljstvu.

* **Smrtna nesreča motociklista.** Posestnik Sartori iz Radovljice je hotel tik pred odhodom brzovlaka v Ljubljano prehiteti na cesti z motornim kolesom avtomobil. Zaradi prenagle in neprevidne vožnje se je zaletel v avtomobil. Karambol je bil usodepoln. Sartori je padel z motorja in priletel naravnost na glavo ter nezavesten obležal. Prepeljali so ga z vlakom v Ljubljano, pa je že med prevozom umrl.

* **Karambol voza z vlakom pri Celju.** Ko je dopoldanski osebni vlak, ki prihaja iz Savinjske doline okrog 11. v Celje, odpeljal te dni s postaje v Petrovčah proti Celju, je opazil vlakovodja kakih 300 metrov pred železniškim prehodom, kjer križa železniško progo neka poljska vožna pot, dva dvovprežna voza, ki sta vozila v smeri proti progi. Na predpisanem mestu, je dal vlakovodja obvezni signal in vozil z nezmanjšano brzino dalje. Prvi voznik je med tem že prevozil progo, dočim je bil drugi voznik oddaljen od proge še več metrov. Dasi je mogel slutiti, da ne bo pravočasno prevozil proge, je kljub temu pognal konja. V trenutku, ko je voz na polovico stal na tračnicah, je pripeljal vlak in voz dobesedno razpolovil. Sprednji del je ostal s konji poleg proge, zadnji del voza pa je vlekla lokomotiva še kakih 150 metrov daleč in ga popolnoma razbila. Voznika je vrglo z voza v jarek ob progi, kjer je obležal z malenkostnimi pra-

skami. Nesrečo je zakrivil le voznik sam, kakor se je tudi ugotovilo z natančno in podrobno uradno preiskavo.

* **Izobrazba vajencev.** Iz št. Vida nad Ljubljano nam pišejo: Tukajšnja zadruga lesnih strok je v svoji seji 23. junija sklepala o poprednji izobrazbi vajencev, ki je posebno za sedanji, visoko razviti mizarški obrt odločno premajhen. Dokler ne dvignemo te, tudi vsa reorganizacija obrtnega šolstva ne bo prinesla pravega uspeha. Najidealnejše bi bilo, da bi imel vsak vajenec meščansko-šolsko izobrazbo. V danih razmerah to ni še povsem izvedljivo, vendar pa opozarja zadruga vse one starše, ki nameravajo dati svoje otroke v obrt, naj jih pošljejo po možnosti na meščansko šolo, kjer bodo dobili večjo splošno izobrazbo, ki je pogoj vsaki pravi in temeljiti strokovni izobrazbi. Letošnja razstava na velesejmu je pokazala, da se vzgajajo učenci na meščanskih šolah v pravem delovnem duhu. Naraščaja je skoro že v vseh obrtnih preveh, zato opozarja zadruga mojstre, naj jemljejo v uk le take dečke in deklice, katerih splošna izobrazba je primerna zahtevam obrtniškega stanu. Izobrazba, ki je zadostovala še pred nekaj leti, danes ne zadostuje več, še manj pa bo zadostovala v bodočnosti. V Ljubljani je že za večino obrtov predpisana višja splošna izobrazba. Čas bo zahteval vedno več. — Na isti seji je odbor tudi sklenil, da bo zadruga najenergičneje pobijala šušmarstvo, ki se je zelo razpaslo in ubija zdravi obrt.

* **Nesreča zaradi nevihte.** Iz Konjic nam pišejo: Dne 21. junija popoldne je udarila strela v hišo zakoncev Veranič v Hebenštrajtu pri Konjicah. Požar se je zaradi vetra hitro širil in zajel še gospodarsko poslopje, tako da sta obe stavbi pogoreli do tal. Ker sta bili poslopji le deloma zidani, ju je ogenj naenkrat zajel in so mogli rešiti pred uničujočim požarom le malo predmetov. Nesrečnika sta bila zavarovana le za malenkostno vsoto. Sreča je bila, da se ni užgala vsa vas, ker so hiše zelo skupaj in s slamo krite. Veter je nosil iskre in cele dele goreče slame na sosedna slamnata in lesena poslopja, ki so jih ljudje z največjim naporom rešili pred požarom. Nevarnost je bila tem večja, ker v bližini ni vode. Na mesto požara je prispelo gasilno društvo iz Konjic, ki je s svojo požrtvovalnostjo omejilo požar in tako rešilo sosedne hude nesreče.

* **Strela ubila dva vola.** Strela je udarila v hlev Marije Mrzdovnikove, posestnice na Hudinji pri Konjicah, in ubila dva težka vola, ki ju je mislila posestnica baš drugega dne prodati na sejmu. Poslopje se k sreči ni vnelo.

* **Zagonetna smrt pojasnjena.** Te dni so našli v Ljubljani mrtvo Lojziko Pohorčev, ženo finančnega preglednika Josipa Pohorca. Policija je aretirala njenega moža, ker je padel nanj sum, da je v zvezi z nenadno ženino smrtjo. Gospod Josip Pohorc je znan kot vesten, marljiv in miren mož. Zato je bilo takoj spočetka zelo dvomljivo, da je v kakršnikoli zvezi z ženino smrtjo. To je pokazala tudi obdukcija trupla. Zdravnika sta ugotovila, da je Pohorčeva podlegla posledicam alkohola.

* **Smrt Ljubljančana v Ameriki.** V bližini železniške postaje Custer v severoameriški državi Montana se je smrtno ponesrečil Ljubljančan Ernest Seliškar. Ko je vlak vozil z največjo brzino, je Seliškar padel med železniške vozove, ki so ga grozno razmesarili. Pokojnik je kot šestletni deček leta 1901. s svojimi starši prišel v Ameriko. V Ameriki zapušča mater, brata in tri sestre. Pokojnikov oče Anton Seliškar pa se je vrnil v staro domovino in živi v Ljubljani.

* **Žrtev strele.** Te dni so bila okrog Dol taka neurja, kakor jih že dolgo ne pomnijo. Strela je večkrat udarila v neposredni bližini. Ko je deževje nekoliko ponehalo, so našli pod borovci v bližini dolske šole ožgano truplo nekega mladeniča. «Pod cesto pri šoli so našli mrliča!» se je kmalu raznesla žalostna novica. Okrog mrliča so se zbirali ljudje, ki so spoznali v nesrečniku Rudolfa Avblja, doma iz Kalc pri Dolah. «Strela ga je ubila!» so ugotovili ljudje. Avbelj je bil po eni strani ves ožgan. Smrt je nastopila v tre-

nutku. Pokojnik, ki je bil šele 19 let star, se je vračal iz Litije. Najbrž je želel, da bi prišel čimprej domov k domači hiši, zato ga tudi ni uplašil dež. Ko pa je pričel močan naliv, ki mu je ustavil pot, se je sklonil pod bližnji borovec, kar je bilo zanj nad vse usodno, ker ga je tam dohitela smrt. Tragična smrt živahnega in simpatičnega mladeniča je izzvala v okoliših globoko sočuvstvanje.

* **Vrat si je prerezal z britvijo** v Šikolah pri Pragerskem 35letni posestnik Ivan Vuk. Kaj ga je pognalo v obup, ni znano. Zadnje dni so ga videli zelo potrtega. Težko ranjenega je mariborski rešilni oddelek prepeljal v bolnico.

* **Smrt pod lokomotivo.** V soboto ponoči sta našla dva železniška uslužbenca na kolodvoru v Štorah sredi drugega tira mrtvega moškega srednjih let, ki je ležal med tračnicami ves razmesarjen v veliki mlaki krvi. Takoj sta o nesreči obvestila službujočega uradnika, ta pa orožniško postajo v Štorah. Orožniki so nemudoma prihiteli na mesto nesreče in s pomočjo železniških uslužbencev ugotovili, da je nesrečneža povozil nočni mariborski tovorni vlak. Iz raznih papirjev, ki so jih našli pri ponesrečencu, so orožniki ugotovili, da je mrtvec viničar Vincenc Podbrežnik. Doslej oblastvom še ni bilo mogoče ugotoviti, ali gre za nesrečo ali za prostovoljno smrt. Preiskava se nadaljuje. Na tračnicah so se še drugi dan poznali razločni krvavi sledovi, ki so kazali, kako daleč je vlak vlekel truplo od mesta, kjer ga je zgrabil.

* **Hud naliv nad Logatcem in okolico.** Iz Gorenjega Logatca nam pišejo: V ponedeljek popoldne smo imeli tak naliv, da je bil nad dve uri ustavljen promet na državni cesti, ker je voda izstopila iz potoka in drla čez «Klobučarjev» vrt na cesto, ki je bila od sodišča in šole do župana Puppisa hipoma pod vodo. Poleg škode na vrtovih je naliv napravil največ škode po travnikih, ko je odnesla voda večjo množino sena.

* **Požar v Krčevini.** V petek je nastal požar v prekajevalnici Aleksandra Veronika v Krčevini pri Mariboru. Ker je bila stavba napol lesena, se je ogenj naglo širil. Domačini so ogenj k sreči takoj opazili in pozvali gasilce, vendar pa je pogorela skoro vsa prekajevalnica. Škoda je precejšnja in za prizadetega prekajevalca tem občutnejša, ker ni bil zavarovan.

* **Samomor policijskega detektiva.** V petek je izvršil samomor v svojem stanovanju na Tržaški cesti v Mariboru policijski detektiv Anton Pučnik. Pognal si je kroglo v glavo ter je bil na mestu mrtev. Zdravnik rešilnega oddelka, ki je prispel z rešilnim avtomobilom, je mogel ugotoviti le smrt. Kaj ga je gnalo v prostovoljno smrt, ni znano.

* **To nesrečno streljanje z možnarji.** V ljubljansko bolnico so te dni pripeljali 21letnega posestnikovega sina Josipa Simončiča iz Drašič pri Črnomlju, kateremu je pri streljanju z možnarjem naboj predčasno eksplodiral in mu raztrgal ves obraz ter težko poškodoval desno oko.

* **Nogo si je zlomil.** Huda nesreča je doletela 37letnega ključavničarja Frana Pirhovca iz Predtrga pri Radovljici. Pirhovec se je med vožnjo s kolesom zaletel v nasproti drveči avtomobil. Pri karambolu si je zlomil levo nogo in so ga morali prepeljati v ljubljansko bolnico.

* **Najdena utopljenka.** Ko je šla predzadnje sredo zjutraj hčerka g. Korinška iz Zagorja domov v Šklendrovec, je opazila v savskih valovih blizu mosta, da se pomika proti bregu nekaj sveženj obleke. O tem je obvestila mostninarja g. Aliča in trgovca g. Kendo, ki sta s kavelji potegnili sveženj na breg. Tu sta ugotovila, da imata pred seboj mrtvo žensko, ki je morala že dalje časa ležati v vodi. Gospod Kenda je takoj telefoniral orožniški postaji. Došla orožnika sta odredila, da se truplo odpelje na pokopališče. Domnevali so že takoj ob strašni najdbi in tudi po obleki so nekateri sklepali, da je nesrečna utopljenka hčerka posestnika Molka iz Tirne, katero so pogrešali že od 2. junija. Kakor smo že poročali, je nesrečna mladenka tedaj odšla od doma, ker so jo obdolžili odprave ploda. Ko je oče od nje zahteval pojasnilo, kaj je na takih go-

voricah, je odšla od doma in so bila vsa poizvedovanja za njo brezuspešna. O najdbi so takoj obvestili Molkove iz Tirne, ki so spoznali po obleki, da je nesrečna utopljenka njihova Kristina. Presunljiv je bil trenutek, ko so bruhili Molkovi v krčevit plač ob pogledu na razjedeno hčer. Pokojnica je bila žrtev mlade ljubezni. Pred letom dni se je spoznala z nekim brezvestnim moškim iz šentlambertske fare, ki jo je zapeljal.

* **Octovo kislino je imel za žganje.** Octovo kislino je pred dnevi pil posestnik Anton Skubic, star 40 let, doma iz Trebeljevega na Dolenskem. V naglici je zamenjal steklenici, ki sta stali na omari, in bil je prepričan, da pije žganje. S precej težkimi notranjimi opeklinami so ga prepeljali v bolnico.

* **V avtomobil se je zaletel.** Matija Dežman, 26letni tesarski pomočnik iz Ribnega pri Bledu, se je v soboto na cesti Lesce-Bled s kolesom zaletel v nekega avtomobilista. Pri karambolu je padel s kolesa in se precej poškodoval. Prepeljali so ga v ljubljansko bolnico.

* **Zaradi nesrečne ljubezni.** V petek so pripeljali v ljubljansko bolnico nezavestnega 24letnega krojaškega pomočnika Antona Kovača, rodom iz Ljubnega na Štajerskem. Fant je v Medvodah, kjer je bil uslužben, pil octovo kislino. V bolnici se je sicer kmalu zavedel, toda njegovo stanje je bilo brezupno. Ko so ga vprašali, zakaj je pil octovo kislino, je dejal, da je steklenico zamenjal, potem je pa priznal, da je strup pil zaradi nesrečne ljubezni. Dekle, s katero je imel delj časa ljubavno razmerje, ga je zapustilo. Nesrečni mladenič je po groznicah umrl.

* **Neznan požigalec kozolcev.** Od Sv. Jurija ob Taboru nam pišejo: Zadnji čas razburja prebivalstvo v Ojstriški vasi neznan zločinec. Pred tremi tedni je pričel ob pol 12. ponoči goreti kozolec posestnika Žilnika. Na Petrovo pa zopet ob isti uri kozolec posestnika Juharta, po domače Širša. Ogenj se je razširil še na poleg stoječi drugi kozolec, istotako last Juharta. Komaj so gasilci ogenj pogasili, pa je pričel goreti kozolec posestnika in gostilničarja Plavšaka iz Št. Jurija ob Taboru, ki je bil poln krme. Vsi trpijo občutno škodo, ki bo le delno krita z zavarovalnico. Da se ogenj ni še bolj razširil, je zasluga gasilnih društev iz Ojstriške vasi. Kaple, Prekope, z Gomilskega, iz Grajske vasi, Trnave, Groblje in Kamenč. Zlasti sta se izkazali motorna brizgalna kapelskih in motorka grobeljskih gasilcev. Upati je, da bo zločinec prišel v roke pravice in prejel zaslužen plačilo.

* **Zločin nad otroki.** Aretirali so v Zagorju nekega 40letnega moža zaradi zlorabe mladolletnih deklic. Prijeli so ga v trenutku, ko je hotel odpotovati, menda nekam v Srbijo. Povod aretacije je bil dogodek z nekim šestletnim dekletcem, ki ga je zagrešil prejšnji dan. Prijavljenih je več sličnih primerov. Zločinca so odvedli orožniki v sodne zapore v Ljubljani.

* **Slovenka obsojena v Zagrebu.** Te dni se je pred zagrebškim senatom zagovarjala zaradi večje tatvine služkinja Terezija Gajškova, rodom Slovenka. Gajškova je bila zaposlena pri Josipu Matijašiču, kateremu je ukradla okoli 40.000 Din. Z denarjem je zalagala svojega ljubčka, brezposelnega šoferja Ivana Boršiča, ki jo je znal spretno izkoriščati. Zato je moral tudi Boršič na zatožno klop. Terezija je bila obsojena na tri leta, Boršič pa na dve in pol leta težke ječe. Oba morata tudi Matijašiču povrniti 15.000 dinarjev.

* **Stepli so se.** V tvornici za dušik v Rušali je prišlo med tam zaposlenimi zidarji do ostrega spopada. Končno je tekla kri: 29letni Ciril Klančnik je bil deležen udarcev svojih štirih tovarišev. Bil je občutno ranjen na glavi, a pri padcu je dobil tudi hude notranje poškodbe. Zdravnik je odredil prevoz ranjenca v bolnico. Proti brezsrčnim tovarišem, ki so ravnali pod vplivom preobilo zavžitega alkohola, je uvedeno kazensko postopanje.

* **Pozor pred sleparji.** Borza dela v Ljubljani nam sporoča: Po rudarskih revirjih Slovenije se dele nekaki «Aufnahmeschein» za sprejem naših

rudarjev v Holandijo. Zahteva se zanje celo taksa po 20 Din. Vse je falzificirano, in ne more biti preko javne borze dela v Ljubljani, njene podružnice v Mariboru ter ekspositure v Celju in Murski Soboti kakor tudi ne preko oblastnega izseljeniškega urada nihče pooblaščen za najemanje slovenskih delavcev v inozemstvo. Javna borza dela v Ljubljani je baš v konkretnih stikih z merodajnimi činitelji v Franciji in Holandiji o vprašanju zaposlitve slovenskega delavstva tam: bo, ko zadeva godno dozori, uradno pozvala, kako in kakj delavci naj se borzam dela prijavijo za zaposlitev v inozemstvu. Zaradi tega naj bo javnost pozorna na sleparske agete, naj jim ne naseda in naj jih naznani prvi orožniški postaji.

* **Ukradeno kolo.** V ponedeljek popoldne se je mudil posestnik Anton Hribnik z Babnega s svojim kolesom po opravkih v Celju. Okrog pol 17. ure je prišel v Skobernetovo gostilno na Ljubljanski ulici in prislunit kolo ob steno v veži ter ga pustil brez nadzorstva. Ko se je hotel kmalu nato odpeljati, je presenečen opazil, da mu je v času oddiha v gostilniški sobi neznan «kolesar» odpeljal kolo. Vse takojšnje poizvedovanje po storilcu je ostalo brezuspešno. Kolo je znamke «Puch», je črno pleskano, ima ravne ročaje in sivo pnevmatiko ter je vredno 1500 Din.

* **Vlom v Sakušaku.** V okolici Sakušaka se je že dalje časa potepal neznan mlad možki. Kmalu, ko se je pojavil, so ljudje ugotovili razne tatvine. Te dni je bil izvršen v zaklenjeno stanovanje viničarke Franciške Simončičeve v Sakušaku zelo drzen vlom. Neznanec je odnesel različno moško in žensko obleko, več parov čevljev, novo uro budilko in likalnik. V naslednji oочи je skoro gotovo isti svedrovec udril v stanovanje Janeza Cajčingerja ter odnesel zopet nekaj moške in še več ženske obleke, srebrno uro ter verižico, nekaj avstrijskih srebrnih kron in čevljarski znak. Vlomilec je v obeh primerih povzročil okrog 3000 Din škode. Na drznega tatu opozorjeni orožniki so šli takoj na zasledovanje.

* **Ponarejen 100dinarski bankovec** so izsledili v Mariboru. Policija je uvedla preiskavo, da dožene, odkod je prišel bankovec v Maribor.

* **Človeško življenje** obstoji iz samih malih priložnosti, ki naj bodo kar najbolj ugodne. Vsaka poedina bo za Vas lepša, če se ne mučite. Za pranje vzemite torej SCHICHTov «RADION»!

ZANIMIVOSTI

× **Egiptski kralj častni doktor.** Te dni je bil egiptski kralj Fuad, ki je prispel v Prago, v veliki dvorani univerze v Pragi promoviran za častnega doktorja filozofije. Svečanosti so se udeležili vseučiliški profesorji, zastopniki drugih visokih šol in vlade. Kralj Fuad je prispel na univerzo v spremstvu prezidenta Masaryka.

× **Strahovita eksplozija v tovarni kavčuga.** Nedavno je nastala v tovarni kavčuga v Bratislavi strahovita eksplozija, ki je zhtevala 11 človeških žrtev. Eksploziral je kotel, napolnjen z gumijem in benzolom. Na kraj nesreče je takoj prispela rešilna postaja s policijo in gasilci. Težko ranjene delavke so prepeljali v bolnico, kjer so jim nudili prvo pomoč. Štiri delavke so kmalu podlegle strašnim opeklinam. Med njimi sta dve deklici v starosti 15 let. Trupla ponesrečenih delavk so bila popolnoma ožgana. Ko je eksploziral kotel, je brizgnil benzol na vse strani in nesrečne delavke so se v hipu izpremenile v žive bakle.

× **Zaradi spiritiziranja zblazneli.** V francoskem mestu Saintes je bivala tričlanska rodbina, strastno udana spiritizmu. Nekega dne so se pa pokazali na materi, sinu in hčerki znaki duševne bolezni. Kmalu so vsi trije zblazneli. Začeli so kričati in prepevati tako, da se je zbrala pred hišo množica radovednežev, ki so pričakovali, kaj se bo zgodilo. Naenkrat je v hiši vse utihnilo. Drugo jutro so vsi trije še bolj zblazneli. Že na vse zgodaj jutraj so začeli na ves glas kričati in prepevati, potem so pa odšli iz hiše in začeli zmerjati radovedneže. Hčerka je držala v rokah metlo, ki jo je namakala v bližnji potok in škropila

„Naš zakon je srečen,“

pravi mlada gospa Mica. „Zmeraj imam časa za svojega moža, tudi ko se pere perilo. Jed je vedno ob času gotova, ker RADION pere perilo sam.“

Varuje perilo!

radovedneže. Končno je prišla policijska komisija z zdravnikom, toda vsi trije blazneži so se ji uprli tako, da so jih morali zvezane odpeljati v bolnico.

ŽENSKI VESTNIK

Za kuhinjo

Jeterna obara. Pol kile telečjih jeter operi, odstrani kožico, jih zreži na tanke koščke in nato popoprjaj in posoli. V kozo deni za dobro žlico masti in malo drobno zrezane čebule. Ko čebula zarumeni, denj jetra na mast in jih hitro speci. Ko so se jetra malo opekla, prilij malo juhe ali vode, dobro zmešaj in pusti pokrito še par minut na ognjišču, na kar so jetra gotova. Vsega skupaj smejo biti jetra na ognju le 10 do 20 minut, sicer postanejo trda. Okisaš jih lahko tudi malo s pehtranovim jesihom. Na mizo jih daj s krompirjem.

Okisane kolerabe. Kolerabe operi in olup, jih zribaj na ribežnu kakor repo in jih skuhaj v sla-

nem kropu, da so mehke. V kozici napravi iz velike žlice masti, dveh žlic moke in drobno zrezane čebule bolj svetlo prežganje. Kolerabe odcedi in na odcejene stresli prežganje, premešaj in zalij malo s kropom. Prideni še malo zrezanega peteršilja, strok sesekljanega česna in par zrn kumine, na kar pusti še par minut povreti. Kolerabe daš kot prikuho li govejemu mesu s krompirjem.

Grahova juha z zelenjavo. Vzemi pol litra zluščene graha, dva korenčka, en peteršilj in tri krompirje, zreži korenček, peteršilj in krompir na majhne kocke, in vse skupaj skuhaj v slanem kropu, približno dva litra vode. Ko je vse mehko kuhano, napravi v kozici iz dveh žlic masti, dveh žlic moke in malo čebule ne preveč rjavo prežganje, zabeli s tem juho, dodaj še malo stolčnega popra, žlico drobno zrezanega zelenega peteršilja in dve žlici smetane. Ko je juha še četrto ure vrela, je gotova. Če se je med kuho juha povrela, jo še malo zalij takrat, ko deneš noter prežganje. Ta juha je zelo okusna in izdatna.

ZDRAVSTVO

MASOVNICE KOT ZDRAVILO.

Saj jih vendar poznate! V drugem delu junija in še cel julij so nepokošene meje, prodnate gmajne in pešnati bregovi potokov vsi polni rumenih zvezdastih cvetov, ki so v šopkih zbrani na dobrega pol metra visokih steblikih. Če zmečkaš tak rumen cvet, ti prsti pordečijo kakor temna kri. Zato imenujejo ponekod masovnice tudi Kristusova kri. Ker cvetijo ob kresu, ko se drugo cvetje že ospe, ji pravijo Nemci Jöbanniskraut in imajo prav. Nápak so jo krstili pa naši botaniki (učeni ljudje, ki preiskujejo rastline, kakor zdravniki ljudi) na ime, ki so si ga izposodili od Nemecev: šentjanževa roža. Godu Janeza Krstnika v začetku poletja pravim mi kres, ki ima pri nas že svojo rastlino; kresnice, belo cvetoče metlice opojnega duha.

Zakaj pa se imenujejo masovnice? Ker so rumene ko dobro maslo, porečete. Res, imajo nekaj opraviti z maslom. Vsakdo ve, da je sirovo maslo lepo rumene barve bolj čisto od belega. Nimajo pa vse krave in vselej rumenega masla. Zato so skušale gospodinje popraviti to napako, da laže prodajo svoj izdelek. V ta namen so natrle latvice, preden so scedile v nje mleko, z masovnicami in res je bilo maslo lepo rumeno. Tudi se opaža, da krave prav rade jedo masovnice in dajejo po njih bolj rumeno maslo kakor običajno. Enaka barvila kakor masovnice ima mnogo rdečih in rumenih rastlin, med njimi tudi posebno korenje. Po njem imenujemo ta barvila karotine (po latinskem izrazu). Ti karotini pa niso le barvila kakor žafran, ki ga nevedni ljudje tudi rabijo za barvanje masla. Dočim je žafran škodljiv, včasih naravnost strupen, je karotin sijajno zdravilo.

Čeravno je ime važno in točno ločilo, se nisem namenil pisati o masovnicah le zaradi imena. Hotel sem le opozoriti na važno zdravilno rastlino, da vam bo dober prijatelj in tolažnik v boleznih. Zadnja desetletja so namreč izpodrnila razna umetna zdravila stara preizkušena domača sredstva, tako da je danes že zadnji hribovec prepričan, da morajo biti dobra zdravila v lepi pisani škatlici, morajo imeti prav čudno ime in draga morajo biti.

Ne tajim, da je nekaj teh umetnih zdravil pravi blagoslov za bolnika. Je pa tudi res, da je med pisano šaro domačih sredstev tudi dokaj različnih zdravil, ki se še vedno lahko kosajo z najboljšimi pridobitvami moderne znanosti. Ni čuda, saj temelji vsa znanost na izkustvu. Stoletja in stoletja se n. pr. uporabljali narodi močvirnih krajev Amerike proti mrzlici skorjo drevesa kiuhona kot zdravilo, ki ga daje moderno zdravilstvo v tabletah in praških.

Stoletno ljudsko izkustvo ima tudi masovnice visoko v čisljih kot zdravilo. In res se je izkazalo, da se opekline in ozeblina naglo zacelijo, če jih obkladamo s krpami namočenimi v masovnično olje.

To zdravilno olje napraviš takole: Natrgaj samrega masovničnega cvetja brez listov in ga namoči v dobro olje (olivno ali solnčnično), tako da segajo rože do polovice olja, dobro zamaši steklenico in postavi za deset dni na sonce. Čez deset dni odlij olje in ga spet nalij na sveže cvetje ter ga pusti deset dni na solncu. Olje potegne zdravilno snov iz cvetja in postane rdeče. Precedi ga skozi snažno gosto platno in ga hrani na hladnem prostoru v dobro zamašeni steklenici.

Tako si si napravil dobro domače sredstvo proti opeklinam in ozeblinam. Pa ni to olje le zunanje zdravilo, temveč je tudi izborno krepčilo izmučenemu telesu v težkih boleznih, ako ga jemlješ zjutraj in zvečer po eno kavno žličko. Star je rek: Ko greš mimo beza, odkrij se mu. Jaz vam pa rečem: Ko greš mimo masovnic, natrgaj jih, da boš imel v potrebi pomoč. K.

MALI OGLASI

Vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek 7 Din. Zenitni oglasi, dopisovanja in trgovski oglasi vsaka beseda 1 Din. Za pošiljanje ponudb in dajanje naslovov še posebej 2 Din. Znesek je priložiti naročilu. Oglasni oddelček «DOMOVINE», Ljubljana, Prešernova ulica št. 4. Telefon št. 3492.

Hlude, hrastove

160

od 20 cm naprej, kupi vsako množino parna žaga V. Scagnetti, Ljubljana, za gorenj. kolodvorom,

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Domači prepir.

On: «Ti mi torej za hrbtom povzrcaš stroške?»
 Ona: «Jaz?»
 On: «Ze zopet si naročila novo obleko! Za 800 dinarjev.»
 Ona: «Odkod veš to?»
 On: «Včeraj si govorila v spanju...»
 Ona: «Da, naročila sem si obleko brez tvoje vednosti... Oprosti... hu-hu-hu...»
 On: «No, no, nikar se ne joči, draga ženka!»
 Ona: «Hu-hu-hu... saj zaslužim tvojo jezo... preslepila sem te.»
 On (začuden): «Pomiri se vendar in nehaj jokati!»
 Ona: «Jaz moram plakati... kajti obleka ne stane 800 dinarjev... nego 1800 dinarjev...»

Najden kanarček.

Janez (z mačko pod pazduho): «Tu, gospa Marijana, vam prinašam najdenega kanarčka in vas prosim, da mi daste obljubljeni nagrado.»
 Marijana: «Kje imaš kanarčka? Jaz vidim samo mačko.»
 Janezek: «No, kanarček se nahaja v mački...»

Zadrega.

Mlad duhovnik izpoveduje prvič. Pred njim kleči mlada gospa, ki se izpove velikega greha. Duhovnik jo vpraša, kolikokrat je storila oni težki greh, in gospa mu odgovori: «Štirikrat!»
 Kaplan ji naloži dva očenaša za pokoro ter ji dá odvezo.
 Pride druga gospa in se izpove istega greha. «Kolikokrat?»
 «Trikrat.»
 Dobri kaplan je v zadregi zaradi odmere pokore. Dva očenaša sta preveč, ker je ona prva dobila za štiri grehe samo dva; en očenaš bi bil premalo. Tu se mu pojavi rešilna misel: «Storite še enkrat ta greh, potem pa izmolite za pokoro dva očenaša!»

Pred sodnikom.

Sodnik: «Torej priznate, da ste ukradli vrečo sena?»
 Obtoženec: «Da, gospod sodnik, ali k temu me je prisilila lakota...»

Ima skušnje.

Lojzika: «Tonček, dajva se igrati očeta in mamo.»
 Mihec: «Dobro, samo me ne smeš preveč tepsti!»

Bojazljivec.

Med tem, ko mož in žena spita v spalnici, vlomí v sosedno sobo tat.
 Žena zasliši ropotanje in pokliče moža, naj gre pogledat v sobo, kdo je notri.
 Mož, bojazljivec, se postavi pred vrata in zakliče: «Ali je kdo notri?»
 «Vlomilec: «Nihče!»
 Mož: No, vidiš, žena, saj ni nikogar v sobi...»

Priporočajte in širite „DOMOVINO“!

Bolni živci

Kolikor je dni v letu, toliko stopinj muke mora prebresti nervozen človek, ker mu oslABLJENI izčrpani živci ogrožajo življenje in povzročajo nebroj nerazpoloženja.

Bolestno trganje, zbadanje, onesveščanje, občutki strašljivosti, eno ali obojestranski glavobol, šumenje po ušesih, migljanje pred očmi, motenje v prebavi, nagla jeza, pojavi znojenja, trganje v mišicah, nesposobnost za delo in mnogi drugi pojavi so redoma le posledica slabih, zmujenih živcev.

Kako se rešite te neprilike?

Moja ravnokar izšla knjiga razpravlja o preparatu, ki je postal izvor blagostanja človeštvu. Preparat pripomore na uprav čudovit način ob celazmožnosti telesnih organov, ojačuje hrbtnico, mozeg, mišice in ude ter vrača rodovitnost in voljo do življenja.

V borbi za zdrave živce

ustvarja to sredstvo čisto čudeže, dovaja hranilne snovi do najskrajnih točk, kjer se tvori kri, oživlja, okrepuje in ohranjuje človeka mladega in svežega. Uveriti se morete sami, da Vam ne obetam nikake neresnice, ker hočem poslati tekom tekočih 14 dni vsakomur, ki mi piše popoinoma zastoj in brezplačno mali zavitek na poskušnjo ter tudi knjigo priznanega zdravnika, ki ima mnogostranske in dolgotrajne izkušnje in ki se je sam moral boriti s takimi bolečinami.

Nspikite mi svoj točni naslov, da Vam takoj dopošljem, kar sem obljubil.

Ernest Pasternack, Berlin, S. O.

Michaelkirchplatz Nr. 13. Abt. 321.

SLABOTNIM

nervoznim, nemočnim, izčrpanim.

Da bi se osvobodili slabosti, izčrpanosti, prezgodnjih boleznim, včasih celo prezgodnje smrti je neobhodno potrebno takoj spočetka čistiti svoj organizem strupov, katere skupno s hrano prinašamo (mokračna kislina, urati in dr.), ravnotako pa je treba pojačevati in oživljati njegovo moč z energijo-tvornimi fermenti, vzete od žlez mladih živali, kakor je »KALEFLUID« D. Kaleničenka.

»KALEFLUID« je potreben vsem brez razlike kateri so izčrpani od raznih boleznim, slabe prehrane, ali boleznim želodca, naporenega fizičnega ali duševnega dela, težkih duševnih potrosti, prekomernih telesnih ali duševnih ekscesov i. t. d. »KALEFLUID« je večkrat odlikovan na raznih razstavah v Parizu, Londonu, Brislu, Firenci in Rimu, 5 Grand Prix in 5 velikimi zlatimi kolajnami.

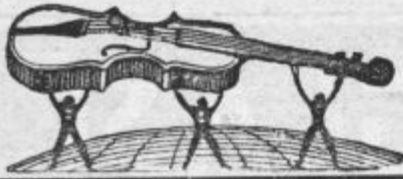
Brezplačno-Franko pošljemo popis, kateri vas seznaní z novim načinom obnavljanja in jačanja ovenele moči, zdravja in delovne sposobnosti. Obrnite se:

Beograd, Molerova 27, Miloš Marković.

»KALEFLUID« se dobi v vseh boljših drogerijah in lekarnah vsega sveta, pošlje se tudi po povzetju.

Glavna direkcija francoskega društva »Kalefluid« D. Kaleničenka, Paris, Pigalle, 5.

Veliki **cenik** ilustrirani

dobite zastoj! Zahtevajte ga od skladišča

MEINEL in HEROLD

tovarna glasbil, gramofonov in harmonik

R. Loriger, MARIBOR št. 104-B.

Violine od 95 Din. Ročne harmonike od 85 Din. Tamburice od 98 Din. Gramofoni od 345 Din in dalje.

70

Dvokolesa najboljših svetovnih znamk v veliki izbiri zelo poceni. Najnovejši modeli otroških vozičkov od preprostega do najfinejšega, in igračni vozički v zalogi. Več znamk šivalnih strojev najnovejših modelov, deli in pnevmatika. - Ceniki franko, - Prodaja na obroke.

„TRIBUNA“ F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov Ljubljana, Karlovška cesta šte. 4.

JOSIP JUG, Ljubljana

Gajeva ulica šte. 2

izvršuje slikarski in plesarski obrt zelo solidno in po nizkih cenah. Sprejema tudi naročila z dežele in pleskanje železnih mostov. Cenjenemu občinstvu se priporoča.

Živinorejcem

priporočamo zanje jako koristno knjigo

Prva pomoč ponesrečenim živalim.

Napisal jo je živinozdravnik prof. dr. Kern. Okrašena je s 93 zelo poučnimi slikami in ima nasledno vsebino:

Sestava živalskega telesa, zdravlila obkladki, masiranje drgnjenje, o načinu kako se žival prisili da je mirna, o dviganju padlih ali bolnih živali, o ranah ter kaj je storiti v raznih slučajih nagle obolesti, kot pri poškodovanju rogov, poškodbi kopa pita in zakovanju, pri prisuču med parklji, opeklini, strelji, zlomu kosti, zvitju, izčlenjenju, izpadu porodnice in maternice, izpadu danke, vnetju vimena, driski, zaprtju, koliki, nape-nanju goved in ovac, pri tujih pred-

metih v požiralniku, pretresu možgan, solinarici, nevarnosti zadušitve, zastrupitvi, ozebljenju, postopanju s popkom, mrzlici, omedlevici, kužnih boleznih itd.

Vsak lastnik živali, ki se hoče obvarovati škode pri ponesrečenih živalih, bi moral imeti to knjigo.

Knjiga, ki velja s poštnino vred Din 36.50, se naroča

v knjigarni Tiskovne zadruga v Ljubljani

Prešernova ulica 54 (nasproti glavne nošte)

Prima gonilna jermena

in vse mlinsko-tehnične potrebščine vedno v zalogi pri tvrdki: CADEZ & BRCAR, Ljubljana, Kolodvorska ulica 31 12.

NAXOS-SMIRGEL

204

za vsakovrstno industrijo, kakor tudi šmirgel na platno nudi najceneje

Felix Toman, Ljubljana, Resljeva 30.

J. STJEPUŠIN

ZAGREB, JURJEVSKA 57

priporoča

boljše tamburice, strune, partiture, sole in ostale potrebščine za vsa glasbila

Odlikovan na pariški izložbi

Ceniki franko

Hranilnica

za vsako gospodinjstvo so **WECK-ove** priprave za vkuhanje. Tisoči gospodinjstvom to potrdijo.

Glavna zaloga **WECK** za vso državo pri tvrdki **FRUCTUS**, LJUBLJANA, Krekov trg št. 10.

Zahtevajte cenik!

283

Hranilnica mestne občine Brežice

Račun poštne hranilnice 10.704

V lastni hiši št. 27

Telefon št. 13

187

nudi popolno varnost za vse vloge, ker jamči za iste razen hranilničnega premoženja **mestna občina Brežice** z vsem svojim premoženjem in **vso svojo davčno močjo**. **Tudi rentni davek plača hranilnica sama.**

Strankam se pošljejo na željo poštne položnice za brezplačno nalaganje denarja.

Dovoljuje posojila na vknjižbo, proti poroštvu in zastavi vrednostnih papirjev, kakor kredite v tekočem računu pod najugodnejšimi pogoji.

Uradni dnevi vsak dan, razen nedelj in praznikov od 8. do 12. in od 14. do 19. ure.

Cenj. občinstvu vijudno naznanjam,

da **sem otvoril**

3. julija

svoj moderno urejeni

ZOBNI ATELJE
LJUBLJANA

Gospodsvetska c. št. 4
I. nad. desno

Sprejemam od 1/2 9. do 1/2 13. in od 14. do 1/2 18. ure

Na željo se sprejme tudi izven navedenih ur.

Se priporočam **Bevc Joško.** 281

PRAVA MILA LEPOTE IN ZDRAVJA.

Fellerjeva Elsa-mila, oplemenjujejo kožo ter se razlikujejo od navadnih toaletnih mil po tem, da vsebujejo znansveno preizkušene dobro delajoče sestavine, katere so potrebne za lepoto in zdravje kože.

Ima 6 vrst Fellerjevih Elsa-mil:

Elsa lilijino milo, posebno fino cvetno milo, po kojem je koža mehka in nežna.

Elsa rumenjakovo milo, pravo blago milo tudi za najmanjše dete.

Elsa-glicerino milo posebno dobro za zelo razpokano kožo.

Elsa boraksovo milo izvrstno proti solčnim pegam ter kožnim izpuščajem.

Elsa-katranovo milo razkužuje, zelo dobro deluje na kožo in lasne glave, posebno pri otrokih.

Elsa-milo za britje, katero obnem razkužuje, omehča dlake, se zelo peni in ne draži kože.

Zahtevajte povsod samo Fellerjevo milo z značko „Elsa“.

Na poskušnjo po pošti 5 komadov Elsa-mila po lastni izbiri 52 Din, ako se denar pošlje vnaprej, ker po povzetju stane poštnina za 10 Din več. — Naročila naslovite točno na

EUGEN V. FELLER, lekarnar, Stubica Donja, Elsatrg 360, Hrvatska.

Izrabite priliko ter naročite obnem še sledeče preizkušene proizvode:

Fellerjeva Elsa-pomada za obras in kožo, 1 lonček 12 Din.

Elsa-Tanohina-pomada za rast las, 1 lonček 12 Din.

Elsa-Shampooon za pranje glave 3 Din 30 p.

Elsadont (krema za zobe), tuba 8 Din 80 p.

Elsa dišeca vrečica (Sachet) 6 Din.